

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ **AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS**

**ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (Ο.Α.Δ.Α.Χ.)**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**<<ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ>>**

Κωνσταντίνος Σ. Μώκος

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Σταύρος Ζωγραφάκης

Αθήνα

Νοέμβριος, 2012

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

**<<ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΙΝ ΚΑΙ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ>>**

Κωνσταντίνος Σ. Μώκος

Επιβλέπων καθηγητής: Σταύρος Ζωγραφάκης, Γ.Π.Α.

Τριμελής επιτροπή: Στ. Ζωγραφάκης Γ.Π.Α

Π. Σπαθής Γ.Π.Α.

Χρ. Παπαδάς Γ.Π.Α

Αθήνα

Νοέμβριος, 2012

Περίληψη εργασίας

<<Περιφερειακές διαφορές ανεργίας πριν και κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης>>.

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στα πλαίσια του ΠΜΣ : << Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου>> από τον κ. Μώκο Κωνσταντίνο.

Νοέμβριος 2012.

Σκοπός κάθε κυβερνητικής πολιτικής είναι η εξασφάλιση εργασίας στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Ειδικότερα στα τμήματα πληθυσμού εκείνα που διαμένουν τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε εκείνους που διαμένουν στην περιφέρεια. Παρά τις προσπάθειες που παρατηρούνται από τις εκάστοτε κυβερνήσεις παρατηρούνται διαφορές στα επίπεδα ανεργίας τόσο ενδο-περιφερειακά όσο και δια-περιφερειακά και ειδικότερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Ερωτήματα δημιουργούνται επίσης για το επίπεδο ανεργίας αλλά και για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ανεργίας.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι λοιπόν να μελετήσει τις περιφερειακές διαφορές της ανεργίας στην Ελλάδα και πριν και κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε αφορά στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού του β' τριμήνου του 2008 χρονικό σημείο κατά το οποίο δεν είχε ξεκινήσει ακόμα η οικονομική κρίση στην Ελλάδα αλλά και στατιστικά στοιχεία του β' τριμήνου του 2012 χρονικό σημείο στο οποίο η Ελλάδα είναι μέσα στην οικονομική κρίση και μάλιστα διανύει το πέμπτο έτος μέσα σε αυτή. Τέλος χρησιμοποιήθηκε ένα υπόδειγμα από το οποίο εξάγαμε τα συμπεράσματα μας τόσο για πριν την οικονομική κρίση όσο και για μέσα στην οικονομική κρίση στο παρόν.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως εκπαιδευτικό επίπεδο, ηλικία αλλά και ο βαθμός αστικότητας επηρεάζουν την πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος σε μεγαλύτερο επίπεδο από ότι οι υπόλοιποι προσδιοριστικοί παράγοντες.

Λέξεις κλειδιά: αγορά εργασίας, ανεργία, οικονομική κρίση, υπόδειγμα ordered-logit

Abstract

<<Regional differences unemployment before and during the financial crisis >>.

This paper was produced as part of the PMS: << Integrated Development and Management of Rural>> by Mr. Constantine Mokos.

November 2012.

The aim of every government policy is to provide work for most of the population. Especially in those parts of the population living in both urban and those living in the region. Despite the effort that the respective governments disparities in unemployment both intra-regional and inter-regional and especially in times of economic crisis. Questions also arise about the level of unemployment but also the determinants of unemployment.

The aim of this work is therefore to study regional differences in unemployment in Greece before and during the financial crisis. The methodology used for data of the Labour Force Survey for the second quarter of 2008 point at which it had not yet begun the economic crisis in Greece and statistics for the second quarter of 2012 point where Greece is in economic crisis and even now in its fifth year in it. Finally used a model from which we extracted our conclusions both before the financial crisis and the economic crisis in the present.

In conclusion we can say that educational level, age and the degree of urbanization affect the likelihood of finding someone unemployed at a higher level than the other determinants.

Keywords: labor market, unemployment, economic crisis, ordered logit model

Περιεχόμενα

Abstract	7
Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 1	12
1.1 Εισαγωγή στην ανεργία θεωρητικό μέρος.....	12
1.2 Είδη της ανεργίας	12
1.3 Συνέπειες της ανεργίας	14
1.4 Αίτια ανεργίας	14
1.5 Η Ανεργία διαχρονικά στην Ελλάδα.....	16
1.7 Μεθοδολογία	22
Κεφάλαιο 2.....	24
2.1 ανάλυση στοιχείων περιγραφικής στατιστικής	24
Κεφάλαιο 3	37
3.1 Θεωρητικό μέρος Order logit	37
3.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων υποδείγματος	38
3.3 Ανάλυση στοιχείων περιφερειών υποδείγματος Order-logit.....	49
4. Σύνοψη και συμπεράσματα	60
Βιβλιογραφία.....	62
Ξενόγλωσση βιβλιογραφία	62
Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία	63

Εισαγωγή

Πρόσφατοι σταθμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτέλεσαν “μοχλό” ανάπτυξης για την απασχόληση τόσο για την Ε.Ε όσο για την Ελλάδα ήταν:

- Συνθήκη του Μάαστριχτ
- Λευκή Βίβλος για την Απασχόληση
- Συνθήκη του Άμστερνταμ
- Συμβούλιο Κορυφής της Βιέννης 12/98

Οι παραπάνω σταθμοί για την απασχόληση αφορούν την σύγχρονη εποχή. Την δεκαετία του '40 και του '50 η κυρίαρχα οικονομική σχολή σκέψης έδινε την μέγιστη σημασία στην ανεργία ενώ με την πετρελαϊκή κρίση του '80 και η απαξίωση των μεταπολεμικών επενδύσεων οδήγησαν σε στρατηγικής μείωσης του πληθωρισμού.

Ενώ αυτά συνέβαιναν σε διεθνές και τοπικό φυσικά επίπεδο ο τρόπος σκέψης και αντίληψης της κοινωνίας, οικονομίας και απασχόλησης άλλαξε. Ο κόσμος άλλαξε μέσω της οικονομίας, οι επιχειρήσεις άλλαζαν, βιομηχανικά κέντρα μετατοπίστηκαν νέα κέντρα οικονομικής ισχύος αναδυθήκαν και τέλος η τεχνολογία έδειξε πλέον τον δρόμο του μέλλοντος.

Έπειτα από πολλά χρόνια εικονικής και πραγματικής ευημερίας, η Ελληνική Οικονομία έπειτα από την χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε στις ΗΠΑ εισήλθε στο πρώτο σκέλος της κρίσης που μέχρι και σήμερα τέλη του 2012 βρίσκεται. Σε αυτά τα χρόνια της ύφεσης που έχει περάσει η Ελληνική Οικονομία και κοινωνία έχουν υπάρξει πολλές θεμελιώδεις μεταβολές

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι λοιπόν να μελετήσει τις περιφερειακές διαφορές της ανεργίας στην Ελλάδα και πριν και κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης και αποτελεί και τον τίτλο της εργασίας.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα στα οποία περιέχονται τα εξής: στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται ένα θεωρητικό μέρος που αφορά την

ανεργία αίτια, συνέπειες, κάποιοι ορισμοί γενικά εισαγωγικά που απαιτούνται για να γίνει πιο κατανοητή η εργασία στην συνέχεια.

Στο δεύτερο κεφάλαιο κάνοντας χρήση του στατιστικού προγράμματος της IBM του SPSS Δηλαδή γίνεται επεξεργασία στοιχείων που έχουμε στην διάθεση μας τόσο από την Ελληνική Στατιστική Αρχή όσο και από Έρευνες Εργατικού Δυναμικού για να δώσουμε κάποια περιγραφικά στατιστικά που αφορούν την ανεργία, την ανεργία στις περιφέρειες και κάποια χαρακτηριστικά που η βιβλιογραφία τα συνάδει με την ανεργία.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του οικονομετρικού υποδείγματος για την ανεργία που χρησιμοποιήσαμε και για τις περιφέρειες και αναλύονται κάποια συμπεράσματα.

Στο τέταρτο και τελευταίο μέρος βρίσκεται η σύνοψη και τα συμπεράσματα της παρούσης εργασίας.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω θερμά τα μέλη που απαρτίζουν την τριμελή επιτροπή και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου **κ. Σ. Ζωγραφάκη** για την πολύτιμη βοήθεια και στήριξη κατά την διάρκεια της μεταπτυχιακής μου διπλωματικής εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω το **ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ (ΙΚΥ)** για την οικονομική στήριξη που μου παρείχε κατά την διάρκεια της φοίτησης μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την ανυπολόγιστη υποστήριξη που παρείχαν κατά την διάρκεια των σπουδών μου.

Κωνσταντίνος Μώκος

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή στην ανεργία θεωρητικό μέρος

Για να μπορέσουμε να μιλήσουμε για την ανεργία θα πρέπει καταρχάς να γνωρίζουμε τι ακριβώς είναι, που οφείλεται, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της οι συνέπειες της και να δούμε την πορεία της μέσα στα έτη.

Έτσι λοιπόν ανεργία είναι: «η κατάσταση ενός ατόμου, που ενώ είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί δεν δύναται να βρει εργασία». Ειδικότερα, η ανεργία ορίζεται ως το πηλίκο των ανέργων μιας περιοχής προς το συνολικό εργατικό δυναμικό σε αυτήν. Εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του εργατικού δυναμικού της συγκεκριμένης περιοχής.

Στη συνέχεια δίνονται κάποιοι ορισμοί οι για κάποιες έννοιες οι οποίες εμφανίζουν συνάφεια με την έννοια της ανεργίας. Αναλυτικότερα:

- Εργατικό δυναμικό: αποτελείται από όσους έχουν εργασία (απασχολούμενοι) και εκείνους που δεν απασχολούνται (άνεργοι) αλλά έχουν δηλώσει ότι επιθυμούν και είναι διαθέσιμοι να εργασθούν.
- Το μη-εργατικό δυναμικό: είναι το μέρος του ενήλικου πληθυσμού που ασχολείται με τα οικιακά, είναι συνταξιούχοι, ασθενούν σοβαρά ώστε να απέχουν από την εργασία ή δεν ψάχνουν για εργασία.
- Το ποσοστό ανεργίας είναι ο αριθμός των ανέργων διαιρούμενος με το σύνολο του εργατικού δυναμικού

Η ανεργία λοιπόν είναι από τα πιο σοβαρά μακροοικονομικά προβλήματα και επηρεάζει τα άτομα άμεσα και με πολύ σοβαρό τρόπο καθώς η εργασία είναι συνυφασμένη με το βιοτικό επίπεδο αλλά και με άλλους παράγοντες κοινωνικούς, ψυχολογικούς και τα λοιπά.

1.2 Είδη της ανεργίας

Υπάρχουν τέσσερα είδη ή κατηγορίες ανεργίας: η εποχιακή ανεργία, η ανεργία τριβής, η διαρθρωτική ανεργία και η ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης (ή κεϋνσιανή ανεργία).

- **Εποχιακή ανεργία:** Οι μεταβολές της παραγωγής επιχειρήσεων κυρίως αγροτικών και τουριστικών κατά την διάρκεια του έτους έχει ως αποτέλεσμα να συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και, συνεπώς, από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή και χαρακτηριστικά της είναι ό,τι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.
- **Ανεργία τριβής:** είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς να απορροφήσει άμεσα άνεργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και επαγγελματική εξειδίκευση. Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίσουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους άνεργους εργάτες. Επίσης, μπορεί να οφείλεται στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Γενικότερα οφείλεται στην έλλειψη ενός επαγγελματικού συστήματος πληροφοριών για ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις εργασίας.
- **Διαρθρωτική ανεργία:** Όταν σε μια οικονομία υπάρχουν άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις επειδή υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την εξειδίκευση των ανέργων και σε αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων. Οφείλεται σε τεχνολογικές μεταβολές οι οποίες δημιουργούν νέες τάσεις στα επαγγέλματα και νέα επαγγέλματα και ταυτόχρονα μειώνουν την ζήτηση σε άλλα επαγγέλματα.
- **Κεϋνσιανή ανεργία ή ανεργία λόγω ανεπαρκούς ζήτησης:** είναι εκείνη που προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης του οικονομικού κύκλου. Πρόκειται, δηλαδή, για αδυναμία της συνολικής ζήτησης της οικονομίας να απορροφήσει τη συνολική προσφορά του εργατικού δυναμικού. Η ανεργία αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα, δηλαδή επαναλαμβάνεται, και η διάρκειά της εξαρτάται από την διάρκεια του οικονομικού κύκλου.

Επίσης την ανεργία που μπορούμε να την κατηγοριοποιήσουμε και χρονικά δηλαδή σε μακροχρόνια ανεργία, σε βραχυχρόνια ανεργία και σε εποχιακή ανεργία. Ακόμα, μπορούμε να την κατηγοριοποιήσουμε σύμφωνα με κάποια χαρακτηριστικά όπως γυναικεία ανεργία, ανεργία αποφοίτων Α.Ε.Ι νεανική ανεργία κ.ο.κ

1.3 Συνέπειες της ανεργίας

Όπως κάθε κοινωνικό φαινόμενο έτσι και η ανεργία έχει συνέπειες άλλοτε εμφανής και άλλοτε μη-εμφανείς στον κοινωνικό χώρο. Μερικές από τις συνέπειες της ανεργίας είναι οι εξής:

1. Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία.
2. Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένειά του.
3. Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους.

Είναι προφανές πως για ένα κοινωνικό φαινόμενο όπως αυτό της ανεργίας το οποίο προκαλεί πλήγμα στον κοινωνικό ιστό κάθε κοινωνίας οι συνέπειες είναι ευρύτερες όπως έχουμε προαναφέρει καθώς η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι επώδυνη για τον άνεργο γιατί εκτός της έλλειψης εισοδήματος μειώνει την κοινωνική του θέση, θέτει ζητήματα αυτοσεβασμού, δημιουργεί οικογενειακές τριβές και άλλα. Είναι προφανές πως η ανεργία εκτός από οικονομικές συνέπειες αποτελεί ένα από τα πιο σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

Οι βασικές θεωρίες που προσπαθούν να εξηγήσουν την ανεργία είναι δύο: η νεοκλασική και η κεϋνσιανή. Σύμφωνα με την πρώτη, η αγορά εργασίας περιορίζεται από θεσμικούς παράγοντες με αποτέλεσμα να μην μπορεί να λειτουργήσει ελεύθερα προκειμένου να έρθει σε ισορροπία. Η δεύτερη, εντοπίζει το πρόβλημα της ανεργίας στην ανεπαρκή ζήτηση. Με άλλα λόγια η νεοκλασική θεωρία υποστηρίζει πως η ανεργία είναι εκούσια (voluntary) και μικροοικονομικό πρόβλημα και καλεί τις κυβερνήσεις να μειώσουν την ελκυστικότητα της ενώ η κεϋνσιανή θεωρία κατατάσσει την ανεργία ως ακούσια (involuntary) που μπορεί να λυθεί με την εφαρμογή μακροοικονομικών μέτρων από τις κυβερνήσεις για την αύξηση των θέσεων εργασίας.

Θα πρέπει σε αυτό το σημείο να επισημανθεί πως σύμφωνα με το νεοκλασικό μοντέλο σε μια πλήρως ελεύθερη αγορά δεν θα πρέπει να υπάρχει καθόλου μη-εθελοντική ανεργία, εκτός από την λεγόμενη ανεργία τριβής.

1.4 Αίτια ανεργίας

Ο Paul Krugman (1994) υποστηρίζει πως σημαντικό ρόλο παίζει η τεχνολογία η οποία έχει αναβαθμίσει τη ζήτηση για εργαζομένους με υψηλές δεξιότητες (skill based technological change), ενώ ταυτόχρονα έχει μειώσει τη ζήτηση για άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων.

Ένα από τα αίτια της ανεργίας, είναι ότι απαιτείται αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα για να γίνει το συνταίριασμα (match) μεταξύ εργαζομένων και θέσεων εργασίας. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω στο νεοκλασικό μοντέλο υπάρχει η ανεργία τριβής. Το υπόδειγμα ισορροπίας της συναθροιστικής ζήτησης υποθέτει πως οι εργαζόμενοι είναι όλοι όμοιοι και οι θέσεις εργασίας ταυτόσημες. Άρα, όλοι οι εργαζόμενοι είναι εξίσου κατάλληλοι για τις θέσεις εργασίας. Αυτό σημαίνει πως η απόλυση ενός εργαζόμενου δεν θα προκαλούσε ανεργία καθώς θα έβρισκε δουλειά άμεσα. Στην πραγματικότητα αυτό βέβαια δεν είναι εφικτό καθώς οι εργαζόμενοι έχουν διαφορετικές προτιμήσεις και ικανότητες και οι προσφερόμενες θέσεις εργασίας διαφορετικά χαρακτηριστικά. Επίσης, ένας ακόμη λόγος είναι τα υψηλά επιδόματα ανεργίας τα οποία δίνονται, χαρακτηρίζονται ως αντικίνητρο για την εξεύρεση εργασίας από τον άνεργο καθώς είναι υψηλά και για μεγάλο χρονικό διάστημα κυρίως σε χώρες τις Ευρώπης (Σκανδιναβικές). Ωστόσο, η άποψη αυτή έχει βρει πολλούς επικριτές (Jackman et al. 1997).

Επίσης, η ροή πληροφόρησης σχετικά με τους υποψήφιους για τις κενές θέσεις απασχόλησης δεν είναι στιγμιαία και πάντοτε θα απαιτείται ένα σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα από την στιγμή της απόλυσης μέχρι τη στιγμή της εύρεσης εργασίας.

Επιπρόσθετα μπορεί να υπάρχει κλαδική μετατόπιση (sectoral shift) δηλαδή η αλλαγή στη σύνθεση της ζήτησης εργασίας μεταξύ των διαφόρων παραγωγικών κλάδων ή περιοχών. Άλλο αίτιο της ανεργίας είναι πως οι εργαζόμενοι μπορεί να μείνουν ξαφνικά άνεργοι όταν κλείσει μια επιχείρηση στην οποία εργάζονται ή όταν η απόδοση τους στη συγκεκριμένη θέση εργασίας που έχουν θεωρηθεί अपαράδεκτη ή τέλος εάν η ειδικότητα τους δεν είναι πλέον απαραίτητη. Τέλος, οι εργαζόμενοι μπορεί να φύγουν από μόνοι τους καθώς μπορεί να βρουν κάποια άλλη εργασία ή να μετακινηθούν σε κάποια άλλη περιοχή.

Μια δεύτερη αιτία της ανεργίας είναι η ακαμψία των μισθών (wage rigidity) δηλαδή η αδυναμία του μισθού να προσαρμόζεται μέχρις ότου η προσφορά εργασίας εξισωθεί με τη ζήτηση εργασίας.

Αυτό συμβαίνει, γιατί ο πραγματικός μισθός είναι πάνω από το επίπεδο όπου εξισώνεται η προσφορά με τη ζήτηση εργασίας ή η ποσότητα εργασίας που προσφέρεται ξεπερνά τη ζητούμενη ποσότητα. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να μπορέσουν να μοιράσουν τις θέσεις εργασίας μεταξύ των εργαζομένων και η ακαμψία των πραγματικών μισθών μειώνει το ποσοστό εύρεσης εργασίας και υψώνει το επίπεδο της ανεργίας.

Η ακαμψία των μισθών έχει αρκετά αίτια τρία από αυτά είναι: οι Νόμοι που καθιερώνουν κατώτατα ημερομίσθια και έτσι κατά κάποιο τρόπο δεν δίνει το δικαίωμα σε

νέους ανθρώπους που δεν έχουν εργασιακή εμπειρία να μπορέσουν να δουλέψουν και να εκπαιδευτούν με χρήματα που θα είναι λιγότερα από τον κατώτατο μισθό. Αυτή βέβαια είναι η μια άποψη η άλλη άποψη επισημαίνει πως η κατάργηση του κατώτατου μισθού θα είναι κίνητρο για να διώξουν οι επιχειρήσεις ηλικιωμένους εργαζόμενους και να προσλάβουν νέους με τον μειωμένο μισθό.

Ένα άλλο αίτιο είναι η μονοπωλιακή δύναμη των εργατικών συνδικάτων (monopoly power of unions) τα οποία διεκδικούν όλο και περισσότερο υψηλότερες απολαβές και δικαιώματα αυξάνοντας έτσι το κόστος της επιχείρησης κατακόρυφα που μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα και το κλείσιμο της επιχείρησης και την ανεργία.

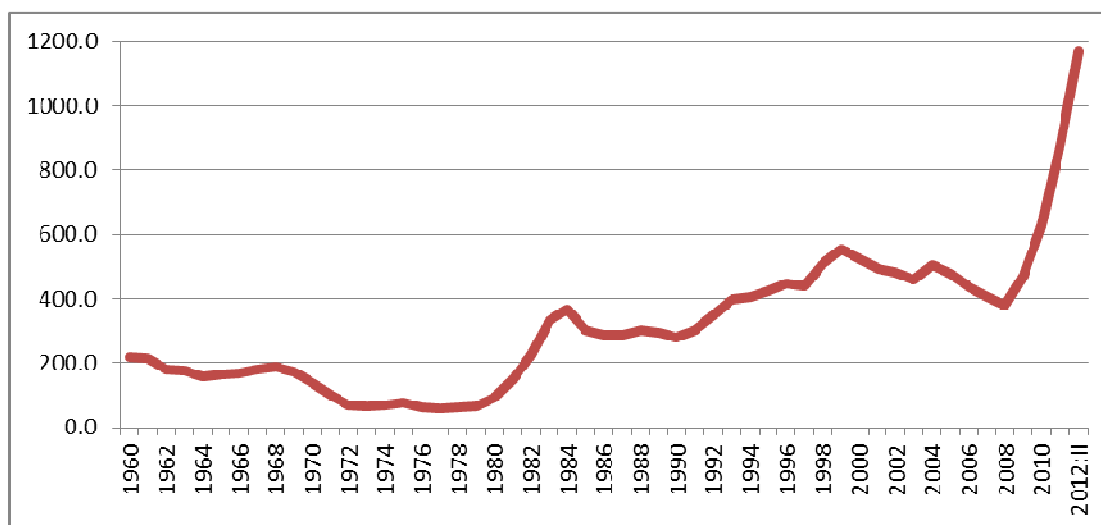
Ένα τρίτο είναι οι μισθοί αποδοτικότητας (efficiency wages) όπου οι έρευνες έχουν δείξει πως οι μισθοί αυτοί κάνουν τους εργαζόμενους πιο αποδοτικούς και αυξάνεται η παραγωγικότητα τους. Επίσης, οι μισθοί αυτοί υποστηρίζεται πως μειώνουν τον ρυθμό αποχώρησης των εργαζομένων από τις επιχειρήσεις. Τέλος, μια άλλη θεωρία για τον μισθό αποδοτικότητας δείχνει πως η μέση ποιότητα του εργατικού δυναμικού μιας επιχείρησης εξαρτάται από το μισθό που πληρώνει στους εργαζόμενους της. Αν τους μειώσει οι καλύτεροι εργαζόμενοι θα προσπαθήσουν να αλλάξουν επιχείρηση και η επιχείρηση θα μείνει με τους λιγότερο καλύτερους εργαζόμενους γεγονός το οποίο θα είναι πλήγμα για την επιχείρηση όσον αφορά την παραγωγικότητα της δηλαδή τα ίδια της τα κέρδη.

Μέχρι τώρα έχουμε παρουσιάσει κάποια πράγματα που σχετίζονται σε θεωρητικό επίπεδο με την ανεργία, δηλαδή τι είναι ανεργία, είδη ανεργίας και κάποια αίτια της ανεργίας. Στη συνέχεια θα μιλήσουμε για την ανεργία στην Ελλάδα, στις περιφέρειες, εάν υπάρχουν ανισότητες εντός των περιφερειών και μεταξύ των περιφερειών, θα κάνουμε μια αναφορά στην ανεργία στον αγροτικό και στον βιομηχανικό χώρο και κλείνοντας το θεωρητικό κομμάτι θα μιλήσουμε για την μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσουμε.

1.5 Η Ανεργία διαχρονικά στην Ελλάδα

Η Ελληνική αγορά εργασίας είναι άμεσα συνυφασμένη με την ανεργία. Κάθε οικονομική πολιτική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα στόχο είχε να μειώσει σε ανεκτά επίπεδα το ποσοστό της ανεργίας. Θα μπορούσε να είναι συμβατό ένα υψηλό ποσοστό ανεργίας σε συνάρτηση με μια αγορά εργασίας όπου θα παρατηρούνταν κινητικότητα ανάμεσα στην απασχόληση και την ανεργία δηλαδή θα υπήρχε μεγάλος αριθμός ανέργων αλλά η ανεργία θα ήταν βραχυχρόνια δηλαδή θα ήταν ανεργία τριβής και όχι διαρθρωτική όπως έχουμε στην Ελλάδα όπου οι άνεργοι βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας πάνω από ένα έτος.

Διάγραμμα1. Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των ανέργων στην Ελλάδα (σε χιλιάδες)

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Όπως παρατηρούμε στο διάγραμμα 1 η ανεργία στην Ελλάδα εκτός από πολύ λίγες χρονικές στιγμές είχε ανοδική πορεία και έχει φτάσει σήμερα να είναι στο 23,6% στο β' τρίμηνο του 2012, με σχεδόν ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες άνεργους.

Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα μπορούν να αποδοθούν στους εξής κατά κύριους λόγους:

- Αδυναμία της ζήτησης για άτομα με υψηλές δεξιότητες να συμπορευτούν με την προσφορά. Έχει παρατηρηθεί πως τα άτομα με διδακτορικό ή μεταπτυχιακό έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργα για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε σχέση με απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Η ανεπάρκεια των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης καθώς το Κράτος δίνει λιγότερα χρήματα στις συγκεκριμένες πολιτικές και επίσης οι πολίτες ενημερώνονται περισσότερο από προσωπικές τους πηγές πληροφόρησης ανεπίσημες.
- Η υψηλή προστασία και το αφανές κόστος των εργαζομένων. Αυτό σημαίνει πως οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας θα δυσκολευτούν πολύ και θα μείνουν περισσότερο καιρό άνεργοι καθώς η νομική προστασία των εργαζόμενων στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα υψηλή Van de Velden and Welbers, (2001). Η ανελαστικότητα της αγοράς εργασίας. Αν και τα τελευταία χρόνια ασκούνται πιέσεις για πιο ελαστικές πρακτικές η αγορά εργασίας παραμένει ανελαστική.
- Ο ρόλος των μεταναστών. Αν και η Ε.Ε θεωρεί πως οι μετανάστες αποτελούν τροχοπέδη την συμμετοχή των μεταναστών στην εργασία ιδιαίτερα στον

πρωτογενή τομέα ο Κασίμης και οι συνεργάτες του (2002) υποστηρίζουν ότι στις αγροτικές περιοχές όχι μόνο δεν προκαλούν προβλήματα αλλά αντιθέτως παρέχουν σημαντικές λύσεις στις τοπικές κοινωνίες που μαστίζονται από έλλειψη εργατικών χεριών καθώς οι νέοι κυρίως τις έχουν εγκαταλείψει.

Στις μέρες μας βέβαια για την ανεργία καθοριστικό ρόλο παίζει η οικονομική κρίση που αναγκάζει πολλές επιχειρήσεις να κλείσουν και άλλες να οδηγηθούν σε απολύσεις.

Αφού αναφέραμε την πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα καθώς και τα αίτια της στην Ελλάδα, στη συνέχεια θα αναφερθούμε στις περιφέρειες της Ελλάδος και θα αναλύσουμε κάποια στοιχεία, θα αναφερθούμε σε περιφερειακές αποκλίσεις και κάποιες εμπειρικές διαπιστώσεις.

Αρχικά στους πίνακες που ακολουθούν θα δούμε την πορεία της ανεργίας κατά περιφέρεια από το 2005, μέχρι και το 2011. Θα δούμε δηλαδή μια εικόνα αντιπροσωπευτική για τις περιφέρειες πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ανατ. Μακεδονία	ΔΡΑΜΑΣ	22,3	19,5	17,5	15,5	13,3	16,0	20,6
και Θράκη	ΚΑΒΑΛΑΣ	12,8	12,2	10,7	9,2	9,5	13,0	20,3
	ΕΒΡΟΥ	12,4	11,2	8,2	8	14,2	17,4	20,8
	ΞΑΝΘΗΣ	9	8,1	9,5	6,6	11,1	16,4	23,3
	ΡΟΔΟΠΗΣ	5,3	5,9	5,7	6,2	7,0	9,4	13,6
Κεντρική Μακεδονία	ΗΜΑΘΙΑΣ	20,6	15,1	12,9	9,2	7,9	11,3	14,5
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	10,6	8,9	8,8	8,5	11,3	14,9	21,8
	ΚΙΛΚΙΣ	14,6	15,7	15,1	11,9	8,8	12,8	15,6
	ΠΕΛΛΗΣ	11	9,3	8,9	6,2	6,7	8,9	15,0
	ΠΕΡΙΑΣ	8,2	8,1	9,2	10	9,4	13,6	22,7
	ΣΕΡΡΩΝ	9,2	6,5	5	5,8	5,1	7,8	10,7
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	5,1	5,8	6	5,8	6,7	13,4	14,7
Δυτική Μακεδονία	*ΓΡΕΒΕΝΩΝ							
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	28,5	24,9	15,5	18,6	16,9	18,8	24,3
	ΚΟΖΑΝΗΣ	13,1	12,2	11,8	12,8	12,3	14,3	21,6
	ΦΛΩΡΙΝΗΣ	22,3	15,2	15,5	8,5	11,2	16,4	26,8
Ήπειρος	ΑΡΤΗΣ	16,2	10,7	12,7	10,9	11,9	12,9	19,2
	*ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ							
	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	10,6	9,3	8,6	9,8	11,4	11,4	16,1
	ΠΡΕΒΕΖΗΣ	9,4	11,7	13,7	11,6	10,6	13,5	12,8
Θεσσαλία	ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	9,3	5,8	6,6	6,5	7,1	11,2	10,6
	ΛΑΡΙΣΗΣ	10,4	9	9,5	9,7	10,5	13,1	15,4
	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	8,5	7,8	5,9	8,1	9,6	13,4	22,9

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	8,7	8,8	7,3	7,1	7,8	8,7	16,3
Ιόνια Νησιά	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	7,3	15,2	9,2	8,7	9,2	12,5	7,6
	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	10	11,5	11,2	10,5	11,2	17,3	16,6
	*ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ							
	*ΛΕΥΚΑΔΟΣ							
Δυτική Ελλάδα	ΑΙΤ/ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ Σ	11	9,2	10,3	9,1	9,2	11,7	18,4
	ΑΧΑΪΑΣ	11,5	10,7	9,6	10,2	10,2	13,5	19,3
	ΗΛΕΙΑΣ	7,7	7,1	8,6	9,1	8,6	8,2	12,0
Στερεά Ελλάδα	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	13,7	10,9	11,1	10	12,8	12,0	16,3
	ΕΥΒΟΙΑΣ	11,9	9,9	10,4	10,3	12,3	17,2	24,8
	*ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ							
	ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	5,8	6	4,4	2,9	4,4	8,2	15,9
	ΦΩΚΙΔΟΣ	13,1	9,3	15,5	14,6	14,0	8,1	11,3
Αττική	ΑΤΤΙΚΗΣ	8,8	8,3	7,6	6,5	8,8	12,3	17,6
Πελοπόννησος	ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	9,8	7,7	7,1	7,1	8,8	8,8	11,4
	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	10,2	12,2	11,3	10,6	10,6	13,9	15,4
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	7,8	6,2	6,1	7,6	9,4	12,3	17,2
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	7	4,9	6	5,4	5,1	7,3	11,3
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	8,9	7,9	7,7	6,1	6,8	8,0	14,3
Βόρειο Αιγαίο	ΛΕΣΒΟΥ	12,0	10,9	8,8	4,4	8,4	13,1	16,0
	*ΣΑΜΟΥ							
	ΧΙΟΥ	7,7	8	7,4	6	3,7	4,0	13,4
Νότιο Αιγαίο	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	10,8	9,3	11	10,1	14,3	15,5	16,9
	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	7	8,1	5,3	3,9	8,0	12,0	11,4

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Κρήτη	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	7,6	7,3	5,1	6,7	8,9	13,0	17,9
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	5,5	6,5	5,4	3,8	7,6	8,5	10,1
	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	7,4	6,8	7,6	10,3	12,9	13,6	15,1
	ΧΑΝΙΩΝ	6,6	6,9	4,2	4,6	7,0	9,3	12,7
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ		9,9	8,9	8,3	7,6	9,5	12,5	17,7

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Από τον παραπάνω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε πως η εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας δεν ήταν ομοιόμορφη μεταξύ των περιφερειών. Κάποιες περιφέρειες βρίσκονται κοντά σε πλήρη απασχόληση ενώ σε κάποιες άλλες είναι κάτω και από τον Εθνικό Μέσο όρο. Η διαφορά μεταξύ ανώτερου και κατώτερου επιπέδου του ποσοστού ανεργίας μας δείχνει αυξημένη διαπεριφερειακή διαφορά ως προς τον βαθμό δυσκολίας για εύρεση εργασίας.

Επίσης μπορούμε να παρατηρήσουμε πως έγινε μετεξέλιξη της οικονομικής κρίσης σε κρίση απασχόλησης με εκτόξευση της ανεργίας σε δυσθεώρητα ύψη, δημιουργία συνθηκών αβεβαιότητας και ανασφάλειας καθώς οι προοπτικές για εξεύρεση εργασίας είναι δυσοίωνες.

Θεωρητικά είναι γνωστό πως σε γενικές γραμμές το ποσοστό ανεργίας του στο σύνολο της χώρας ακολουθείτε από το αντίστοιχο ποσοστό των περιφερειών. Όμως οι περιφερειακές αποκλίσεις εντός των χωρών και των περιφερειών παραμένουν για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Σε θεωρητικό επίπεδο η ανεργία σε περιφερειακό επίπεδο υπεισέρχεται στις περιφερειακές αποκλίσεις της, οι οποίες ερμηνεύονται με δύο έννοιες: της ισορροπίας και της ανισορροπίας (Marston,1985).

Βέβαια, η έννοια της ανισορροπίας βασίζεται στο γεγονός πως τα τελικά ποσοστά ανεργίας θα ισορροπήσουν λόγω της αργής προσαρμογής των περιφερειακών αγορών οι τυχόν αρνητικές διαταραχές που μπορεί να προκύψουν όπως το κλείσιμο ενός εργοστασίου δεν θα δημιουργήσει προβλήματα καθώς θα έχει διατηρήσιμες επιπτώσεις.

Εναλλακτικά, οι περιφερειακές αποκλίσεις ερμηνεύονται ως μια έκβαση ισορροπίας, το αποκαλούμενο φυσικό ποσοστό ανεργίας. Η αγορά εργασίας σε κάθε περιφέρεια τείνει προς το φυσικό ποσοστό ανεργίας, το οποίο προσδιορίζεται από παράγοντες προσφοράς, ζήτησης και θεσμικές μεταβλητές που έχουν περιορισμένη διακύμανση διαχρονικά, με αποτέλεσμα να μην επιτυγχάνεται τελικά πλήρης προσαρμογή.

1.7 Μεθοδολογία

Η παρούσα εργασία βασίστηκε στα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού η οποία διεξάγεται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ). Κάθε στατιστική πηγή πληροφόρησης έχει μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα τα οποία συνεκτιμώνται στη διαδικασία επιλογής των πηγών δεδομένων. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού αποτελεί την πιο αξιόπιστη στατιστική πηγή πληροφόρησης η οποία παρέχει μάλιστα τη δυνατότητα συγκρίσεων των στατιστικών στοιχείων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού άρχισε να διεξάγεται ετήσια στην Ελλάδα από το 1974 αν και μέχρι το 1980 κάλυπτε μόνο τις αστικές και ημιαστικές περιοχές της χώρας. Από το 1981, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού διεξάγεται σε ολόκληρη τη χώρα και έχει ενταθεί στα πλαίσια της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθετώντας σε σημαντικό βαθμό την κοινή μεθοδολογία, έννοιες και τρόπο διεξαγωγής. Από το 1998 προσαρμόζεται πλήρως στην κοινή μεθοδολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε τριμηνιαία βάση όπως και στις άλλες χώρες.

Τα στοιχεία συλλέγονται σε ατομικό επίπεδο (συνέντευξη) αν και το νοικοκυριό αποτελεί τη βασική μονάδα, με βάση την οποία σχεδιάζεται το δείγμα και διενεργείται η έρευνα. Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα στη διαχρονική συγκρισιμότητα των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού προέκυψε όταν το 1998, η έρευνα μετετράπη από ετήσια σε τριμηνιαία έρευνα.

Ο τρόπος αυτός υπολογισμού δεν είναι ακριβής γίνεται όμως για λόγους απλοποίησης και λόγω της ανάγκης παρουσίας των στοιχείων σε ετήσια βάση. Οι αλλαγές στις περιοχές κάλυψης της έρευνας, στο μέγεθος του δείγματος, στους ορισμούς βασικών μεγεθών και στον τρόπο υπολογισμού των μεγεθών επηρεάζουν τη διαχρονική συγκρισιμότητα των μεγεθών. Ούτε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία ούτε η Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat) έχει προτείνει κάποιο καλύτερο τρόπο υπολογισμού των ετήσιων στοιχείων.

Όσον αφορά την μεθοδολογία για τις περιφερειακές αποκλίσεις στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν προταθεί πολλές υποθέσεις για την ερμηνεία των περιφερειακών

αποκλίσεων της ανεργίας. Οι αποκλίσεις αποδίδονται κατά βάση στην περιορισμένη κινητικότητα των παραγωγικών συντελεστών και στα διαφορετικά χαρακτηριστικά των περιφερειακών αγορών εργασίας.

Τα διάφορα ερμηνευτικά υποδείγματα προσφέρουν μερική ερμηνεία της ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο, επειδή εστιάζονται κατά περίπτωση σε ορισμένους προσδιοριστικούς παράγοντες και παραλείπουν άλλους. Έτσι, ορισμένα υποδείγματα συσχετίζουν την ανεργία με την ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας (Cheshire, 1973, Jones και Manning, 1992), ενώ άλλα ερμηνεύουν την περιφερειακή ανεργία με βάση τη συνολική ανεργία (Thirlwall, 1966, Brechling, 1967) και άλλους παράγοντες (Gordon, 1985, Taylor and Bradley, 1997, Baddeley et al., 1998). Σε άλλα υποδείγματα, η ύπαρξη ανεργίας συνδέεται με τις συνθήκες διαβίωσης στις περιφέρειες (Marston, 1985, Montgomery 1993) ή με το ύψος των μισθών (Pissarides and McMaster, 1990, Layard et al., 1991, και Groenewold, 1997). Τέλος, πολλές προσεγγίσεις δίδουν έμφαση στο μηχανισμό διαμόρφωσης των αμοιβών (Blackley, 1989, Payne, 1995, Blanchflower and Oswald, 1994, και Card, 1995) ή ερμηνεύουν την περιφερειακή ανεργία με παράγοντες προσφοράς και ζήτησης εργασίας (Gordon, 1988). Η πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ερμηνεία της ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο προσφέρεται από το υπόδειγμα που προτάθηκε από τους Blanchard and Katz (1992), το οποίο ενσωματώνει τους πιο σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της ανεργίας. Σήμερα, οι περισσότερες εμπειρικές έρευνες εκλαμβάνουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις ως συμπληρωματικές και χρησιμοποιούν ένα πλήθος διαφορετικών παραγόντων για να ερμηνεύσουν την ανεργία. Από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας προκύπτει ότι η συμπεριφορά της ανεργίας σε περιφερειακό επίπεδο επηρεάζεται τελικά από παράγοντες που συνδέονται με την προσφορά εργασίας, τη ζήτηση εργασίας και το μηχανισμό διαμόρφωσης των αμοιβών (Elhorst, 2003).

Πολλές εμπειρικές έρευνες βασίζονται στην υπόθεση ότι οι περιφέρειες λειτουργούν ως ανεξάρτητες νησίδες ή, με άλλα λόγια, ότι οι αγορές εργασίας στην κάθε περιφέρεια λειτουργούν κατά βάση ανεξάρτητα η μια από την άλλη, δηλαδή ότι δεν υπάρχουν χωρικές αλληλεπιδράσεις. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για τις χωρικές επιδράσεις της ανεργίας, οι οποίες αποδίδονται σε παράγοντες όπως η συμπεριφορά των ατόμων ως προς τις μετακινήσεις και η εσωτερική μετανάστευση, η επιλογή του τύπου εγκατάστασης των επιχειρήσεων και το διαπεριφερειακό εμπόριο. Πολλές εμπειρικές έρευνες για διάφορες χώρες δείχνουν ότι η διάσταση των χωρικών επιδράσεων είναι σημαντική (Hv. Βασιλείο: Burridge and Gordon, 1981, Mohlo, 1995, Ισπανία: Lopez-Bazo et al., 2002, Αυστρία: Badinger and Url, 2002, Αυστραλία: Trendle, 2003, ευρωπαϊκές περιφέρειες: Niebuhr, 2003).

Κεφάλαιο 2

2.1 ανάλυση στοιχείων περιγραφικής στατιστικής

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας θα αποτυπώσουμε περιγραφικά την περιφερειακή διάσταση της ανεργίας. Θα την συσχετίσουμε με δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο του εργαζόμενου, την ηλικία του, το εκπαιδευτικό του επίπεδο, τον τόπο διαμονής του με βάση τον βαθμό αστικότητας του. Η ανάλυση θα γίνει με την σύγκριση του δευτέρου τριμήνου του έτους 2008 με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2012. Αυτή η σύγκριση γίνεται καθώς στο δεύτερο τρίμηνο του 2008 η Ελληνική Οικονομία δεν έχει εισέλθει στην οικονομική κρίση και την επακολουθούσα ύφεση, με το δεύτερο τρίμηνο του 2012 (που είναι και το τελευταίο διαθέσιμο από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το 2012 ήδη η χώρα διανύει το πέμπτο συνεχιζόμενο έτος ύφεσης. Επιλέγουμε το β' τρίμηνο γιατί θεωρείται ως το πλέον αντιπροσωπευτικό από τα υπόλοιπα τρίμηνα του έτους.

Πίνακας 2.1 Ποσοστό ανεργίας κατά περιφέρεια (%)

Περιφέρειες	2 ^ο τρίμηνο 2008	2 ^ο τρίμηνο 2012	Διαφορά
Ανατ. Μακεδονία κ Θράκη	8.44	24.01	15.57
Κεντρική Μακεδονία	8.29	25.09	16.8
Δυτική Μακεδονία	12.36	30.04	17.68
Ήπειρος	9.16	22.05	12.89
Θεσσαλία	7.07	21.94	14.87
Ιόνιοι Νήσοι	9.00	14.33	5.33
Δυτική Ελλάδα	9.30	24.5	15.2
Στερεά Ελλάδα	8.26	28.39	20.13
Αττική	6.36	23.83	17.47
Πελοπόννησος	7.06	19.89	12.83
Βόρειο Αιγαίο	4.21	21.72	17.51
Νότιο Αιγαίο	7.10	15.34	8.24
Κρήτη	5.12	22.57	17.45
Σύνολο	7.23	23.55	16.32

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑ.Τ

Σύμφωνα με τον πίνακα 2.1 το 2^ο τρίμηνο του 2008, το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας ήταν 7.23%. Από το σύνολο των 13 περιφερειών, η Δυτική Μακεδονία είχε το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας (12,36%) ενώ ακολουθούσε η Δυτική Ελλάδα (9%). Από την άλλη πλευρά, το Βόρειο Αιγαίο και η Κρήτη κατέγραφαν τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας (4,215 και 5,12% αντίστοιχα). Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 2^ο τρίμηνο του 2012, το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας έφθανε το 23,55%, αυξημένο κατά 16,32 ποσοστιαίες μονάδες. Η αύξηση αυτή που σημειώθηκε, δεν ήταν ισομερής για όλες τις

περιφέρειες της χώρας. Η Στερεά Ελλάδα καταγράφει αύξηση είκοσι και πλέον ποσοστιαίων μονάδων ενώ τα Ιόνια Νησιά και το Νότιο Αιγαίο η αύξηση δεν ξεπερνά τις 6 και 9 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Επιπρόσθετα, περιφέρειες με αυξημένα ποσοστά ανεργίας το 2008, καταγράφουν και πάλι σημαντικές αυξήσεις όπως η Δυτική Μακεδονία όπου το ποσοστό ανεργίας διαμορφώνεται στο 30,04%, που είναι και το υψηλότερο της χώρας. Σε γενικές γραμμές, 3 περιφέρειες της χώρας με ποσοστά ανεργίας μεγαλύτερα του συνόλου της χώρας καταγράφουν αυξήσεις μεγαλύτερες του μέσου όρου (Στερεά Ελλάδα, Δυτική Μακεδονία και Κεντρική Μακεδονία), ενώ υπάρχουν άλλες 4 περιφέρειες που ξεκίνησαν από υψηλά επίπεδα (μεγαλύτερα του συνόλου της χώρας) καταγράφουν αυξήσεις μικρότερες του μέσου όρου (Δυτική Ελλάδα, Ιόνια Νησιά, Ήπειρος και Αν. Μακεδονία – Θράκη). Από την άλλη πλευρά, η Κρήτη, το Βόρειο Αιγαίο και η Αττική, ενώ κατέγραφαν χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας το 2008 σε σχέση με το σύνολο της χώρας, εν τούτοις το 2012 οι αυξήσεις που σημειώνονται είναι μεγαλύτερες του μέσου όρου.

Πίνακας 2.2 Ποσοστά ανεργίας στους Άρρενες

Περιφέρεια	2008 (%)	2012 (%)	Διαφορά
Ανατ. Μακεδονία κ Θράκη	4.53	22.05	17.52
Κεντρική Μακεδονία	5.05	21.7	16.65
Δυτική Μακεδονία	7.9	25.05	17.15
Ήπειρος	4.37	19.12	14.75
Θεσσαλία	4.67	15.60	10.93
Ιόνιοι Νήσοι	5.51	10.56	5.05
Δυτική Ελλάς	5.91	22.01	16.1
Στερεά Ελλάς	5.32	22.17	16.85
Αττική	4.37	22.87	18.5
Πελοπόννησος	4.26	15.83	11.57
Βόρειο Αιγαίο	1.81	17.25	15.44
Νότιο Αιγαίο	4.61	12.4	7.81
Κρήτη	3.17	19.33	16.16
Σύνολο	4.67	20.78	16.11

Πηγή: επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Αξιοσημείωτες είναι και οι μεταβολές όπως λογικό είναι για τα δύο φύλα. Αρχικά παρατηρούμε πως η ανεργία στις γυναίκες είναι συνολικά υψηλότερη αλλά ακολουθεί των αντρών σε πάρα πολύ κοντινή απόσταση 16.33 των γυναικών 16.11 των αντρών.

Όσον αφορά τους άντρες τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας μπορούν να εντοπιστούν στις περιφέρειες: Αττική όπου είναι και το υψηλότερο με ποσοστό 18.5, ακολουθεί η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με ποσοστό 17.52% και έπεται

η περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας με ποσοστό 17.15 %. Τα χαμηλότερα ποσοστά μπορούν να εντοπιστούν στις περιφέρειες Ιονίων Νήσων με 5.05%, Νότιο Αιγαίο με 7.81% και τέλος της Θεσσαλίας με 10.93%.

Πίνακας 2.3 Ποσοστά ανεργίας στις Γυναίκες

Περιφέρεια	2008 (%)	2012 (%)	Διαφορά
Ανατ. Μακεδονία κ Θράκη	14.01	26.72	12.71
Κεντρική Μακεδονία	13.08	29.60	16.52
Δυτική Μακεδονία	18.9	37.21	18.31
Ήπειρος	15.91	25.93	10.02
Θεσσαλία	10.56	30.39	19.83
Ιόνιοι Νήσοι	13.87	19.35	5.48
Δυτική Ελλάς	14.92	28.36	13.44
Στερεά Ελλάς	13.18	38.08	24.9
Αττική	8.14	25.05	16.91
Πελοπόννησος	11.3	25.81	14.51
Βόρειο Αιγαίο	9.26	28.83	19.57
Νότιο Αιγαίο	11.43	20.10	8.67
Κρήτη	8.03	26.89	18.86
Σύνολο	10.94	27.27	16.33

Πηγή: επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Στον αντίποδα, για την ανεργία των γυναικών μπορούμε να παρατηρήσουμε πως οι περιφέρειες με την μεγαλύτερη ανεργία είναι οι: Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με ποσοστό 24.9%, ακολουθεί η περιφέρεια Θεσσαλίας με ποσοστό 19.83% και τέλος με 19.57 η περιφέρεια του Β. Αιγαίου.

Τα μικρότερα ποσοστά ανεργίας γυναικών μπορούν να εντοπιστούν στις περιφέρειες Ιονίων Νήσων με 5.48%, με 8.67% ακολουθεί η περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και τέλος με 10.02% ακολουθεί η Ήπειρος.

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα μπορούμε να εξάγουμε αρκετά χρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες για την ανεργία στις περιφέρειες όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της ανεργίας της οποίας ένα είναι η οικογενειακή κατάσταση.

Παρατηρούμε λοιπόν πως για τους άγαμους η ανεργία αυξήθηκε από το 2008 στο έτος 2012 και οι μεγαλύτερες μεταβολές μπορούν να βρεθούν στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδος με ποσοστό 30.98%, στην περιφέρεια της Κρήτης με ποσοστό 28.58% και έπειτα η περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας με ποσοστό 24.9%. Αντιθέτως τα μικρότερα ποσοστά

ανεργίας για άγαμους εμφανίζονται στις περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Ν. Αιγαίου και Δυτικής Ελλάδας όπου οι μεταβολές της ανεργίας είναι 5.06%, 5.28% και 19.23% αντιστοίχως.

Πίνακας 2.4 Οικογενειακή κατάσταση

Περιφέρεια	Άγαμοι			Έγγαμοι			Χήροι/ες & διαζευγμένοι/ες		
	2008	2012	Διαφ.	2008	2012	Διαφ.	2008	2012	Διαφ.
Ανατ. Μακεδονία κ Θράκη	13.05	35.38	22.33	6.31	19.09	12.78	16.09	28.37	12.28
Κεντρική Μακεδονία	13.03	37.93	24.9	6.12	18.54	12.42	6.88	25.36	18.48
Δυτική Μακεδονία	19.31	43.05	23.74	8.55	22.59	14.04	19.22	32.68	13.46
Ήπειρος	15.19	37.29	22.1	6.55	14.53	7.98	6.63	10.22	3.59
Θεσσαλία	13.78	37.31	23.53	3.91	14.36	10.45	7.27	24.28	17.01
Ιόνιοι Νήσοι	13.71	18.77	5.06	6.41	12.52	6.11	7.84	9.84	2.00
Δυτική Ελλάς	18.09	37.32	19.23	3.48	15.56	12.08	11.19	32.81	21.62
Στερεά Ελλάς	13.65	44.63	30.98	5.11	20.27	15.16	11.58	18.75	7.17
Αττική	10.19	33.5	23.31	3.21	17.58	14.37	6.87	23.91	17.04
Πελοπόννησος	13.38	36.54	23.16	4.16	10.64	6.48	3.86	22.94	19.08
Βόρειο Αιγαίο	8.63	29.75	21.12	2.00	17.03	15.03	0.00	24.65	24.65
Νότιο Αιγαίο	10.08	15.36	5.28	6.00	14.60	8.60	3.89	22.72	18.83
Κρήτη	7.84	36.42	28.58	4.03	15.96	11.93	3.25	21.89	18.64
Σύνολο	12.14	35.13	22.99	4.54	16.98	12.44	7.56	23.96	16.4

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Για τους έγγαμους συνολικά μπορεί να ειπωθεί πως η μεταβολή της ανεργίας τους είναι μικρότερη από ότι στους άγαμους. Βλέπουμε 12.44% για το 2012 για τους έγγαμους και για τους άγαμους το αντίστοιχο ποσοστό είναι 22.99. Άρα μπορεί να ειπωθεί πως οι άγαμοι δεν έχουν τα ίδια θέματα έτσι να ψάχνουν πιο έντονα για δουλειά όπως οι έγγαμοι.

Όσον αφορά τα ποσοστά οι περιφέρειες Ιόνιοι Νήσοι (6.11%), Πελοπόννησος (6.48%) και Ήπειρος(7.98) έχουν τα χαμηλότερα και τα υψηλότερα μπορούν να εντοπιστούν στις περιφέρειες: Στερεά Ελλάδος(15.16%), Β. Αιγαίο (15.03%) και τέλος με 14.04% στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Πίνακας 2.5 Ποσοστά ανέργων με βάση την ηλικία (β' τρίμηνο 2008)

Περιφέρεια/Ηλικία	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69
Α. Μακεδονία Θράκη	24.08	18.73	15.77	7.67	6.17	5.21	8.58	5.54	2.37	5.85	0
Κεντρική Μακεδονία	25.85	21.78	14.02	10.85	7.56	6.63	4.16	3.25	4.53	2.30	0
Δυτική Μακεδονία	40.86	34.15	22.08	11.84	12.6	10.1	5.50	7.82	7.41	2.15	7.64
Ήπειρος	27.89	29.81	15.61	12.74	10.8	4.49	3.49	4.73	3.73	0.81	0
Θεσσαλία	11.04	17.40	15.46	6.59	4.89	5.29	5.65	6.37	3.82	0.93	0
Ιόνια Νησιά	45.63	25.82	9.56	11.64	8.05	6.17	8.07	4.54	2.45	3.52	0
Δυτική Ελλάδα	33.36	33.78	18.25	8.32	3.91	7.08	4.32	3.07	3.37	3.25	0
Στερεά Ελλάδα	11.57	26.92	14.59	10.46	6.13	6.54	1.90	5.94	2.31	3.66	0
Αττική	30.15	16.29	10.81	7.18	4.25	3.44	2.88	3.23	3.27	3.05	3.76
Πελοπόννησος	24.34	19.68	14.20	9.85	7.87	5.37	2.96	2.34	1.844	1.31	0
Βορ Αιγαίο	0	17.13	5.39	8.22	2.41	3.05	1.41	1.01	0	2.46	0
Νοτ Αιγαίο	12.62	11.02	11.65	4.56	4.49	8.06	5.77	11.3	3.48	1.94	0
Κρήτη	25.06	7.92	6.44	6.76	4.41	5.18	2.79	4.33	3.31	2.64	0
Σύνολο	26.02	19.70	12.77	8.44	5.61	5.20	3.86	4.10	3.40	2.67	1.13

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Πίνακας 2.6 Ποσοστά ανέργων με βάση την ηλικία (β' τρίμηνο 2012)

Περιφέρεια/Ηλικία	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
Ανατ. Μακεδονία Θράκη	64.5	48.14	36.92	28.5	28.89	15.66	16.77	14.31	15.71	6.89
Κεντρική Μακεδονία	75.1	56.63	41.06	28.51	22.8	21.31	17.65	18.30	15.91	12.77
Δυτική Μακεδονία	34.8	77.29	42.48	37.56	33.26	16.40	21.05	15.5	14.94	10.32
Ήπειρος	91.85	58.40	38.83	27.98	15.32	15.06	12.98	15.98	8.90	6.73
Θεσσαλία	51.84	54.28	42.13	27.16	24.41	17.6	15.62	12.74	4.96	3.83
Ιόνια Νησιά	72.74	21.9	23.88	14.17	14.33	13.23	13.35	9.58	5.81	5.26
Δυτική Ελλάδα	63.98	56.41	37.97	31.31	24.24	24.82	19.28	16.25	12.93	10.62
Στερεά Ελλάδα	72.38	56.45	49.09	26.69	26.10	19.62	19.83	19.67	15.58	4.24
Αττική	63.01	51.30	33.46	25.56	20.26	15.10	20.50	19.25	17.54	14.75
Πελοπόννησος	69.56	61.14	42.71	23.27	15.51	17.96	9.14	9.67	8.71	3.98
Βορ Αιγαίο	100	41.04	32.75	24.91	21.24	17.34	7.98	18.36	9.11	14.08
Νοτ Αιγαίο	56.9	34.83	10.92	17.29	10.92	20.46	17.10	16.21	9.33	14.83
Κρήτη	51.36	41.51	38.24	28.11	21.18	18.97	15.29	11.21	11.91	13.88
Σύνολο	64.37	52.27	36.78	26.73	21.49	18.99	17.87	16.87	14.20	10.79

Πηγή: επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Πίνακας 2.7 Διαφορά στα % ανεργίας (2012:2^ο τρίμηνο -2008:2^ο τρίμηνο) με βάση την ηλικία

Περιφέρεια/Ηλικία	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69
Ανατ. Μακεδ Θράκη	40.42	29.41	21.15	20.83	22.72	10.45	8.19	8.77	13.34	1.04	0
Κεντρ Μακεδονία	49.25	34.85	27.04	17.66	15.25	14.68	13.49	15.05	11.38	10.47	5.77
Δυτική Μακεδονία	-6.06	43.14	20.4	25.72	20.66	6.3	15.55	7.68	7.53	8.17	-7.64
Ήπειρος	63.96	28.59	23.22	15.24	4.52	10.57	9.49	11.25	5.17	5.92	0
Θεσσαλία	40.8	36.88	26.67	20.57	19.52	12.31	9.97	6.37	1.14	2.9	0
Ιόνιοι Νήσοι	27.11	-3.92	14.32	2.53	6.28	7.06	5.28	5.04	3.36	1.74	10.14
Δυτική Ελλάς	30.62	22.63	19.72	22.99	20.33	17.74	14.96	13.18	9.56	7.37	1.11
Στερεά Ελλάς	60.81	29.53	34.509	16.23	19.97	13.08	17.93	13.73	13.27	0.58	0
Αττική	32.86	35.01	22.65	18.38	16.01	11.66	17.62	16.02	14.27	11.7	5.61
Πελοπόννησος	45.22	41.46	28.51	13.42	7.64	12.59	6.18	7.33	6.866	2.67	5.43
Βόρειο Αιγαίο	100	23.91	27.36	16.69	18.83	14.29	6.57	17.35	9.11	11.62	71.27
Νότιο Αιγαίο	44.28	23.81	-0.73	12.73	6.43	12.4	11.33	4.91	5.85	12.89	0
Κρήτη	26.3	33.59	31.8	21.35	16.77	13.79	12.5	6.88	8.6	11.24	4.39
Σύνολο	38.35	32.57	24.01	18.29	15.88	13.79	14.01	12.77	10.8	8.12	4.53

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Ενδιαφέροντα στοιχεία προκύπτουν από την ανάλυση των παραπάνω πινάκων που αφορούν την ηλικία. Έτσι στο ηλικιακό φάσμα ηλικιών 15-19 τις μεγαλύτερες μεταβολές τις παρατηρούμε στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Ιόνια Νησιά και Αττική κ τις μικρότερες μεταβολές Στερεά Ελλάδα, Ν. Αιγαίο και Θεσσαλία.

Στο ηλικιακό φάσμα 25-29 τις υψηλότερες μεταβολές τις έχουμε στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου και Θεσσαλίας και τις μικρότερες στις περιφέρειες Ν. Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Β. Αιγαίου.

Σε υψηλότερα ηλικιακά φάσματα δεν παρατηρούνται πάρα την κρίση υψηλά νούμερα ανεργίας και θα λέγαμε πως κοντά στην συνταξιοδότηση των Ελλήνων τα ποσοστά ανεργίας αγγίζουν το 0%.

Πίνακας 2.8 Ποσοστά ανεργίας κατά περιφέρεια με βάση την αστικότητα (%)

Περιφέρεια	Αστικές περιοχές 2008	Αστικές περιοχές 2012	Διαφ.	Ημιαστικές περιοχές 2008	Ημιαστικές περιοχές 2012	Διαφ.	Αγροτικές περιοχές 2008	Αγροτικές Περιοχές 2012	Διαφ.
Ανατ. Μακεδ Θράκη	11.29	26.09	14.8	6.63	31.82	25.19	3.95	17.33	13.38
Κεντρ Μακεδονία	9.32	27.02	17.7	6.41	21.52	15.11	5.33	20.32	14.99
Δυτική Μακεδονία	13.39	28.58	15.19	12.97	35.61	22.64	11.11	29.12	18.01
Ήπειρος	9.26	20.26	11.00	10.37	23.88	13.51	8.72	22.76	14.04
Θεσσαλία	8.39	25.27	16.88	9.56	22.67	13.11	3.17	14.33	11.16
Ιόνιοι Νήσοι	10.23	14.23	4.00	8.41	12.82	4.41	8.64	14.72	6.08
Δυτική Ελλάς	10.13	28.20	18.07	8.03	23.09	15.06	8.29	19.72	11.43
Στερεά Ελλάς	7.91	32.82	24.91	8.07	26.46	34.53	8.81	26.60	17.79
Αττική	6.02	23.90	17.88	5.32	23.83	18.51	4.38	12.43	8.05
Πελοπόννησος	8.80	26.59	17.79	6.70	17.78	11.08	5.42	15.54	10.12
Βόρειο Αιγαίο	3.94	23.63	19.69	8.08	20.37	12.29	2.52	20.79	18.27
Νότιο Αιγαίο	7.33	16.37	9.04	7.83	19.30	11.47	6.40	8.93	2.53
Κρήτη	6.97	28.00	21.03	2.61	19.64	17.03	3.46	16.43	12.97
Σύνολο	7.54	25.03	17.49	7.13	22.85	15.72	6.17	18.95	12.78

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Αναλύοντας τον πίνακα με τα στοιχεία που αφορούν την αστικότητα δηλαδή σε τι βαθμό η αστικότητα των περιφερειών μεταβάλει την ανεργία στις περιφέρειες μπορούμε να εξάγουμε τα εξής χρήσιμα συμπεράσματα: τις μεγαλύτερες μεταβολές αύξησης της ανεργίας σε αστικές περιοχές παρατηρήθηκαν στις περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (24.91), Β. Αιγαίου (19.69) και ακολουθεί η Δυτική Ελλάδα με 18.07. Τα χαμηλότερα ποσοστά τα εντοπίζουμε στις περιφέρειες: Ιονίων Νήσων (4%), Ν. Αιγαίου (9.04) και Ηπείρου (11).

Στις Ημιαστικές περιοχές οι τρεις περιφέρειες που παρουσιάζουν τις υψηλότερες μεταβολές ανεργίας είναι της Σ. Ελλάδας (34.53), Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης (25.19) και Δυτικής Μακεδονίας (22.64). Τις χαμηλότερες μπορούμε να τις εντοπίσουμε στα Ιόνια Νησιά (4.41), Πελοπόννησο (11.08) και Ν. Αιγαίο (11.47).

Τέλος, σε ότι αφορά τις αγροτικές περιοχές τις υψηλότερες μεταβολές τις εντοπίζουμε στη Δυτική Μακεδονία με (18.01) στο Β. Αιγαίο (18.27) και στην Σ. Ελλάδα (17.79). Τα χαμηλότερα τα εντοπίζουμε στις περιφέρειες Ν. Αιγαίου (2.53), Ιονίων Νήσων (6.08) και Αττικής (8.05).

Πίνακας 2.9 Ποσοστά ανεργίας κατά περιφέρεια με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο 2008 (%)

Περιφέρεια/Εκπαιδευτικό επίπεδο	Διδακτορικό / Μεταπτυχιακός τίτλος	Πτυχίο Ανώτατων Σχολών	Πτυχίο ΤΕΙ	Απολυτήριο Λυκείου	Απολυτήριο Γυμνασίου	Απόφοιτος δημοτικού	Μερικές τάξεις δημοτικού	Δεν πήγε σχολείο
Ανατ. Μακεδ Θράκη	0	4.73	9.02	11.40	10.81	5.78	13.13	7.30
Κεντρ. Μακεδονία	3.10	4.92	12.41	9.34	7.94	5.89	8.66	44.93
Δυτική Μακεδονία	0	8.00	15.25	14.08	15.51	10.08	0	0
Ήπειρος	0	5.91	16.66	10.31	11.19	5.08	14.49	15.82
Θεσσαλία	0	8.37	12.31	7.26	2.70	5.36	0	0
Ιόνιοι Νήσοι	0	2.19	12.61	10.75	8.88	8.75	0	100
Δυτική Ελλάς	23.18	5.89	16.82	10.64	6.13	6.24	0	9.29
Στερεά Ελλάς	51.55	5.56	12.55	8.25	8.95	6.75	6.14	14.12
Αττική	4.56	5.35	6.96	5.05	8.27	6.59	2.38	5.40
Πελοπόννησος	0	4.44	12.12	10.09	7.29	2.61	5.96	0
Βόρειο Αιγαίο	0	0.99	4.20	4.91	6.83	3.60	0	27.13
Νότιο Αιγαίο	0	1.33	8.30	7.78	6.57	7.88	0	7.01
Κρήτη	15.2	4.51	7.20	5.84	3.06	3.67	4.27	10.12
Σύνολο	5.19	5.32	9.55	7.65	7.79	5.92	5.48	12.33

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Πίνακας 2.9 Ποσοστά ανεργίας με βάση το Εκπαιδευτικό επίπεδο 2012 (%)

Περιφέρεια/Εκπαιδευτικό επίπεδο	Διδακτορικό/ Μεταπτυχιακός τίτλος	Πτυχίο Ανώτατων Σχολών	Πτυχίο ΤΕΙ	Απολυτήριο Λυκείου	Απολυτήριο Γυμνασίου	Απόφοιτος δημοτικού	Μερικές τάξεις δημοτικού	Δεν πήγε σχολείο
Ανατ. Μακεδ Θράκη	9.56	15.49	23.45	28.94	32.25	18.52.46	48.59	39.82
Κεντρ Μακεδονία	15.53	17.38	27.91	25.80	29.27	28.02	24.24	48.40
Δυτική Μακεδονία	13.21	24.61	39.81	29.75	26.17	27.46	35.27	0
Ήπειρος	22.89	12.78	26.36	26.47	22.44	18.82	13.19	0
Θεσσαλία	23.00	20.62	25.51	23.84	22.06	16.74	0	27.86
Ιόνιοι Νήσοι	0	6.77	13.59	18.60	13.37	14.04	0	0
Δυτική Ελλάς	27.09	20.02	30.50	27.46	24.36	18.88	32.37	28.37
Στερεά Ελλάς	22.07	17.75	35.30	31.51	28.79	22.55	0	40.55
Αττική	11.39	14.81	24.75	27.16	29.54	36.68	53.09	45.16
Πελοπόννησος	0	20.62	27.98	21.68	14.48	15.13	0	0
Βόρειο Αιγαίο	11.76	12.54	20.85	22.96	23.08	27.03	0	0
Νότιο Αιγαίο	0	5.36	14.05	20.40	11.92	15.92	0	0
Κρήτη	18.66	18.83	25.62	21.70	21.97	23.32	47.91	35.49
Σύνολο	12.85	16.20	26.00	26.03	25.68	23.95	25.68	35.76

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Πίνακας 2.10 Διαφορά ποσοστών ανεργίας κατά περιφέρεια (2012-2008) με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

Περιφέρεια/Εκπαιδευτικό επίπεδο	Διδακτορικό/μεταπτυχιακό	Πτυχίο ΑΕΙ	Πτυχίο ΤΕΙ	Απολυτήριο Λυκείου	Απολυτήριο Γυμνασίου	Απόφοιτος Δημοτικού	Μερικές τάξεις Δημοτικού	Δεν πήγε σχολείο
Ανατ. Μακεδ Θράκη	9.56	10.76	14.43	17.54	21.44	12.74	35.46	32.52
Κεντρ Μακεδονία	12.43	12.46	15.5	16.46	21.33	22.13	15.58	3.47
Δυτική Μακεδονία	13.21	16.61	24.56	15.67	10.66	17.38	35.27	0
Ήπειρος	22.89	6.87	9.7	16.16	11.25	13.74	-1.3	-15.82
Θεσσαλία	23	12.25	13.2	16.58	19.36	11.38	0	27.86
Ιόνιοι Νήσοι	0	4.58	0.98	7.85	4.49	5.29	0	-100
Δυτική Ελλάς	3.91	14.13	13.68	16.82	18.23	12.64	32.37	19.08
Στερεά Ελλάς	-29.48	12.19	22.75	23.26	19.84	15.8	-6.14	26.43
Αττική	6.83	9.46	17.79	22.11	21.27	30.09	50.71	39.76
Πελοπόννησος	0	16.18	15.86	11.59	7.19	12.52	-5.96	0
Βόρειο Αιγαίο	11.76	11.55	16.65	18.05	16.25	23.43	0	-27.13
Νότιο Αιγαίο	0	4.03	5.75	12.62	5.35	8.04	0	-7.01
Κρήτη	3.46	14.32	18.42	15.86	18.91	19.65	43.64	25.37
Σύνολο	7.66	10.88	16.45	18.38	17.89	18.03	20.2	23.43

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ)

Με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο μπορούμε να εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα σε συνάρτηση με τις μεταβολές της ανεργίας μεταξύ των ετών 2008 και 2012. Οι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού διπλώματος στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδος κ πιο συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας τους μειώθηκε κατά 29.48%. Τα χαμηλότερα ποσοστά τα εντοπίζουμε στην Κρήτη (3.46), Δυτική Ελλάδα (3.91) και ακολουθεί η Αττική (6.83). Τα υψηλότερα τα εντοπίζουμε Θεσσαλία (23), Ήπειρος (22.89) και Κεντρική Μακεδονία (12.43).

Οι κάτοχοι Πτυχίου Πανεπιστημίου και ΤΕΙ, πιο συγκεκριμένα οι διαφορές τους σε ποσοστά ανεργίας είναι πολύ κοντά με τους κατόχους Πανεπιστημίου να βρίσκουν ευκολότερα δουλειά καθώς έχουν ανεργία 10.88 και οι κάτοχοι πτυχίων ΤΕΙ 16.45. Η περιφέρεια Ιονίων Νήσων παρουσιάζει και για τις δύο κατηγορίες την μικρότερη ανεργία και την υψηλότερη η Δυτική Μακεδονία (16.61) και (24.56) % αντίστοιχα.

Στις κατηγορίες απόφοιτοι Λυκείου, Γυμνασίου και Δημοτικού η ανεργία κυμαίνεται στο σύνολο στα ίδια επίπεδα 18.38 17.89 και 18.03.

Σε ότι αφορά τις κατηγορίες δεν πήγε σχολείο ή μερικές τάξεις δημοτικού μπορούμε να παρατηρήσουμε υψηλά νούμερα ανεργίας αλλά και σε μερικές περιφέρειες μείωση της (Σ. Ελλάδα και Πελοπόννησο για την κατηγορία μερικές τάξεις δημοτικού όπου υπήρξε μείωση κατά 6.14 και 5.96 αντίστοιχα και τέλος στις περιφέρειες Ν. Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Β. Αιγαίου όπου είχαμε μειώσεις ανεργίας (7.01), (100), (27,13) % αντίστοιχα.

Κεφάλαιο 3

3.1 Θεωρητικό μέρος Order logit

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το οικονομετρικό μοντέλο Order Logit. Το συγκεκριμένο οικονομετρικό μοντέλο στην στατιστική ανάλυση χρησιμοποιείται ως ένα μοντέλο παλινδρόμησης για τακτικές εξαρτημένες μεταβλητές. Μπορεί να θεωρηθεί ως μια επέκταση του μοντέλου λογιστικής παλινδρόμησης για διχοτομημένες εξαρτημένες μεταβλητές, επιτρέποντας για περισσότερες από δύο κατηγορίες απαντήσεων.

Το μοντέλο αυτό ισχύει μόνο σε δεδομένα που πληρούν την υπόθεση των αναλογικών / συμμετρικών πιθανοτήτων, ότι δηλαδή η σχέση μεταξύ δύο οποιονδήποτε ζευγαριών αποτελεσμάτων είναι στατιστικά η ίδια. Αυτό σημαίνει πως οι συντελεστές συσχέτισης οι οποίοι περιγράφουν τη σχέση μεταξύ για παράδειγμα των χαμηλότερων και όλων των υψηλότερων κατηγοριών της μεταβλητής απόκρισης είναι οι ίδιοι με τους συντελεστές συσχέτισης που περιγράφουν τη σχέση μεταξύ της αμέσως επόμενης χαμηλότερης κατηγορίας και όλων των υψηλότερων κατηγοριών κτλ. Επειδή η σχέση μεταξύ όλων των ομάδων των ζευγαριών είναι η ίδια, υπάρχει μόνο ένα ζεύγος συντελεστών συσχέτισης.

Το μοντέλο δεν μπορεί να εκτιμηθεί με συνέπεια χρησιμοποιώντας μόνο τη μέθοδο κοινών ελαχίστων τετραγώνων, υπολογίζεται συνήθως με την μέθοδο της μέγιστης πιθανοφάνειας.

Το συγκεκριμένο μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κατηγορίες πολλαπλών διατακτικών απαντήσεων που περιλαμβάνουν αξιολογήσεις ομολόγων, έρευνες κοινής γνώμης με απαντήσεις να κυμαίνονται από <<συμφωνώ απόλυτα>> έως <<διαφωνώ>>, τα επίπεδα των κρατικών δαπανών για κυβερνητικά προγράμματα (υψηλά, μέσα, χαμηλά), επίπεδα ασφαλιστικής κάλυψης που επιλέγει ο καθένας (καμία, ολική, μερική ή πλήρης), επίσης την κατάσταση της απασχόλησης (δεν απασχολούνται, μερική ή πλήρη απασχόληση).

Στο υπολογιστικό κομμάτι ας υποθέσουμε πως η βασική διαδικασία για να χαρακτηριστεί είναι: $y^* = \chi' \beta + \varepsilon$,

Όπου y είναι οι ακριβής αλλά απαρατήρητη εξαρτημένη μεταβλητή, χ είναι το διάνυσμα των ανεξάρτητων μεταβλητών και β είναι το διάνυσμα των συντελεστών παλινδρόμησης που θέλουμε να εκτιμήσουμε. Μια περαιτέρω υπόθεση που μπορεί να γίνει καθώς δεν μπορούμε να παρατηρήσουμε την y^* μπορούμε αντί για αυτή να παρατηρήσουμε τις παρακάτω κατηγορίες απόκρισης:

$$Y = \begin{cases} 0 & \text{εάν } y^* \leq \mu_1 \\ 1 & \text{εάν } \mu_1 < y^* \leq \mu_2 \\ N & \text{εάν } \mu_N < y^* \end{cases}$$

Τότε η συγκεκριμένη τεχνική Logit θα χρησιμοποιήσει τις παρατηρήσεις σχετικά με y , που είναι μια μορφή δεδομένων τύπου censored data, για να χωρέσει το διάνυσμα παραμέτρων.

3.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων υποδείγματος

Στην συγκεκριμένη εργασία χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από τις έρευνες εργατικού δυναμικού (Ε.Ε.Δ) για το β' τρίμηνο του 2008 και για το β' τρίμηνο του 2012. Στη συνέχεια τρέξαμε δύο υποδείγματα order logit συνολικά για ολόκληρη την χώρα τόσο για το β τρίμηνο του 2008 όσο για το β τρίμηνο του 2012 και έπειτα τρέξαμε τόσες φορές όσες είναι και οι περιφέρειες στην Ελλάδα το υπόδειγμα μας για κάθε περιφέρεια ξεχωριστά. Οι προσδιοριστικοί παράγοντες που χρησιμοποιήθηκαν στα συνολικά υποδείγματα είναι: αστικότητα, φύλο, ηλικία, εκπαιδευτικό επίπεδο, υπηκοότητα, οικογενειακή κατάσταση και περιφέρειες.

Οι παραπάνω προσδιοριστικοί παράγοντες σύμφωνα με την Διεθνή όσο και με την Ελληνική βιβλιογραφία έχει αποδειχθεί πως επηρεάζουν την πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος είτε αρνητικά είτε θετικά.

Για κάθε ένα από τους παραπάνω προσδιοριστικούς παράγοντες δημιουργήθηκαν ψευδομεταβλητές διχοτομικές (που λαμβάνουν δηλαδή τιμές 0 και 1) με σκοπό να εισαχθούν στο υπόδειγμα μας και διατηρήσαμε από κάθε προσδιοριστικό παράγοντα μια μεταβλητή εκτός υποδείγματος ως ομάδα αναφοράς ώστε να μπορεί να γίνει σύγκριση.

Πίνακας 3.1 Εκτίμηση της πιθανότητας να βρεθεί κάποιος άνεργος: συγκεντρωτικά αποτελέσματα τα υποδείγματα τύπου Order-logit για το β' τρίμηνο 2008

Ερμηνευτική μεταβλητή	Πιθανότητα σε σχέση με την ομάδα αναφοράς, $\text{Exp}(b_k)$	Συμβολή στην πιθανότητα να χάσει κάποιος την εργασία του έναντι των άλλων
Εκπαίδευση		
Πρωτοβάθμια	1,368	Θετική η πιθανότητα, να χάσει κάποιος την δουλειά του, με πρωτοβάθμια εκπαίδευση και έντονα μειούμενη με τριτοβάθμια και κατοχή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού.
Δευτεροβάθμια	Ομάδα αναφοράς	
Τριτοβάθμια	0,848	
Phd/Msc	0,665	
Υπηκοότητα		
Ελληνική	Ομάδα αναφοράς	Η πιθανότητα να χάσει κάποιος αλλοεθνής αλβανός ή βούλγαρος την δουλειά του είναι μειωμένη σε σχέση με κάποιον Ευρωπαίο.
Αλβανική	0,741	
Λοιπών Χωρών	0,684	
Λοιποί ξένοι υπήκοοι*	1,186	
Ηλικία		
<25 χρονών	2,745	Η πιθανότητα ενός νέου είναι σχεδόν 2,8 φορές μεγαλύτερη να είναι άνεργος και 1,5 φορές ενός μεσήλικα ενώ στο διάστημα 45-55 και >56 η πιθανότητα είναι μειούμενη.
26-35 χρονών	1,567	
36-45 χρονών	Ομάδα αναφοράς	
45-55 χρονών	0,794	
>56 χρονών	0,506	
Φύλο		
Άνδρας	0,366	Μικρότερη πιθανότητα να είναι άνεργος ο άνδρας σε σχέση με γυναίκα εργαζόμενο.
Γυναίκα	Ομάδα αναφοράς	
Οικ. Κατάσταση		
Άγαμος	2,005	Οι άγαμοι και οι χήροι εμφανίζουν θετική πιθανότητα στο να είναι άνεργοι.
Έγγαμος	Ομάδα αναφοράς	
Χήρος/Διαζευγμένος	1,538	
Περιφέρεια		
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	1,368	Οι περιοχές που συγκροτούν κατά μια έννοια την Βόρειο Ελλάδα εμφανίζουν υψηλότερη θετική πιθανότητα σε σχέση με τις περιοχές Νότιας Ελλάδας και των Νησιών του Αιγαίου που εμφανίζουν την μικρότερη πιθανότητα οι κάτοικοι τους να βρεθούν άνεργοι. Επίσης μικρή πιθανότητα εμφανίζουν η Θεσσαλία η Αττική και η Πελοπόννησος.
Κεντρ. Μακεδονία	Ομάδα αναφοράς	
Δυτική Μακεδονία	1,783	
Ήπειρος	1,274	
Θεσσαλία	0,886	
Ιόνια Νησιά	1,189	
Δυτική Ελλάδα	1,114	
Στερ.Ελλάδα, Εύβοια	1,103	
Αττική	0,628	
Πελοπόννησος	0,940	
Β. Αιγαίο	0,576	
Ν. Αιγαίο	0,953	
Κρήτη	0,622	

Ερμηνευτική μεταβλητή	Πιθανότητα σε σχέση με την ομάδα αναφοράς, $Exp(b_k)$	Συμβολή στην πιθανότητα να χάσει κάποιος την εργασία του έναντι των άλλων
Αστικότητα		
Αστικές Περιοχές	1,234	Οι εργαζόμενοι των αστικών περιοχών έχουν αυξημένη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι ενώ των αγροτικών περιοχών μικρή.
Ημιαστικές Περιοχές	Ομάδα αναφοράς	
Αγροτικές Περιοχές	0,771	

*Διπλωμάτες, εύρωστοι γενικά υπήκοοι

Ο παραπάνω πίνακας αναφέρεται στο δεύτερο τρίμηνο του 2008 μια χρονιά κατά την οποία η οικονομική κρίση δεν είχε ακόμα εμφανισθεί στην Ελλάδα. Το επίπεδο ανεργίας ήταν από τα χαμηλότερα που έχουν παρατηρηθεί ποτέ στην σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδας με ποσοστό που άγγιζε το 3.3%.

Σύμφωνα λοιπόν με το συγκεκριμένο ποσοστό ανεργίας τρέξαμε το υπόδειγμα μας και όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο μπορούμε να πούμε πως οι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου ή μεταπτυχιακού ήταν σε καλύτερη θέση εν αντιθέσει με τους απόφοιτους της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης όπου η πιθανότητα να μείνουν άνεργοι είναι 1,368 περισσότερο από τους απόφοιτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι στο συγκεκριμένο υπόδειγμα αποτελούν και την ομάδα αναφοράς.

Έπειτα, όσον αφορά υπηκοότητα με τους Έλληνες ως ομάδα αναφοράς παρατηρούμε πως τόσο οι Αλβανοί, οικονομικοί μετανάστες οι οποίοι βρίσκονται στην Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, όσο και αλλοεθνής παραδείγματος χάριν Βούλγαροι παρουσιάζουν πολύ μικρή πιθανότητα να είναι άνεργοι και αυτό ήταν λογικό με την έννοια πως οι συγκεκριμένες δύο περιπτώσεις οικονομικών μεταναστών αναλάμβαναν δουλειές τις οποίες οι Έλληνες για λόγους παραδείγματος χάριν «κύρους» ή δουλειές οι οποίες απαιτούσαν μεγάλη σωματική καταπόνηση και επίσης δουλειές που τους εξασφάλιζαν χαμηλά εισοδήματα δεν πήγαιναν να τις κάνουν και έτσι οι συγκεκριμένες ομάδες οικονομικών μεταναστών τις έκαναν, «έριχναν» με αυτόν τον τρόπο τα ημερομίσθια αλλά σε καμία περίπτωση δεν ανταγωνίζονταν δουλειές τις οποίες αναζητούσαν οι Έλληνες.

Για τους παραπάνω λόγους μπορούμε να πούμε πως μόνο να συμφωνήσουμε μπορούμε με τα αποτελέσματα του υποδείγματος μας και να συνεχίσουμε την ανάλυση των επόμενων προσδιοριστικών παραγόντων.

Στην συνέχεια ο επόμενος προσδιοριστικός παράγοντας που θα αναλύσουμε είναι η ηλικία. Στο ηλικιακό φάσμα από την ηλικία των δεκαπέντε ετών που θεωρητικά μπορεί στην Ελλάδα κάποιος νόμιμα να ψάξει δουλειά μέχρι την ηλικία των είκοσι-πέντε ετών δηλαδή αναφερόμαστε στην πιο μικρή ηλικιακά ομάδα παρατηρούμε πως έχει θετική πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος καθώς η πιθανότητα είναι 2.745 σε σχέση με την ομάδα αναφοράς που την απαρτίζουν η ηλικιακή κλάση από τριάντα-έξι ετών μέχρι σαράντα-πέντε. Θετική πιθανότητα έχει επίσης η ηλικιακή ομάδα από είκοσι-έξι μέχρι τριάντα πέντε ετών (1,567) ενώ στον αντίποδα πολύ μικρές πιθανότητες εντοπίζουμε στις ηλικιακές ομάδες από σαράντα-πέντε ετών μέχρι πενήντα-πέντε ετών (0,794) και μεγαλύτεροι των πενήντα-έξι (0,506) και αυτό συνάδει με την πραγματικότητα της Ελληνικής εργασίας με την έννοια πως οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι στην Ελλάδα είναι πάρα πολύ δύσκολο να απολυθούν καθώς οι διατάξεις της τότε εργατικής νομοθεσίας ήταν απαγορευτικές υψηλό κόστος, επίσης οι συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες γνωρίζουν την δουλειά και είναι πολύ δύσκολο για τον εργοδότη να τους απολύσει καθώς η εκπαίδευση ενός νέου θα του στοιχίσει χρήμα και χρόνο αλλά θα επιβαρύνει κ το κόστος της επιχείρησης του.

Ένας άλλος προσδιοριστικός παράγοντας είναι το φύλο όσον αφορά την πιθανότητα που προσπαθούμε να εξάγουμε από το υπόδειγμα μας κ αφορά το να είναι κάποιος άνεργος. Στην περίπτωση μας για το β τρίμηνο του 2008 παρατηρούμε πως η πιθανότητα για έναν άνδρα να βρεθεί άνεργος σε σχέση με μια γυναίκα που αποτελεί την ομάδα αναφοράς μας είναι πάρα πολύ μικρή και πιο συγκεκριμένα 0,366 και αυτό αποτελεί ένα ακόμα στοιχείο πως ακόμα και σε εποχές όπου η ανεργία βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, μπορούμε να πούμε βάσιμα πως η ανεύρεση εργασίας από μια γυναίκα είναι πιο δύσκολη από έναν άνδρα.

Στη συνέχεια αναλύουμε την οικογενειακή κατάσταση και θέτουμε ως ομάδα αναφοράς τους έγγαμους. Τα αποτελέσματα τα οποία το υπόδειγμα μας έδωσε μπορούμε να πούμε πως ανταποκρίνονται με βεβαιότητα στην πραγματικότητα καθώς ένας άγαμος έχει μεγαλύτερη πιθανότητα και πιο συγκεκριμένα την διπλάσια πιθανότητα (2.005) να βρεθεί άνεργος σε σχέση με έναν έγγαμο και ο χήρος/διαζευγμένος (1,538).

Στο κομμάτι με τις περιφέρειες για την ανάλυση τους προχωρήσαμε στην τοποθέτηση της Κεντρικής Μακεδονίας ως ομάδα αναφοράς. Όσον αφορά την Βόρεια Ελλάδα μπορούμε να πούμε πως η Δυτική Μακεδονία εμφανίζει την μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος (1,783) και ακολουθεί η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1,368). Στην Δυτική Ελλάδα η περιφέρεια της Ηπείρου έχει την μεγαλύτερη πιθανότητα (1,274) ακολουθεί η περιφέρεια των Ιονίων Νήσων (1,189) και τέλος η περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας(1,114). Εντύπωση δεν θα πρέπει να προκαλεί το γεγονός πως η περιφέρεια των Ιονίων Νήσων έχει περισσότερη πιθανότητα καθώς η συγκεκριμένη περίοδος που είναι τα δεδομένα συμπίπτει με μεγαλύτερη ανεργία καθώς η εν λόγω περιφέρεια μαστιζόταν από εποχιακή ανεργία.

Στην Κεντρική Ελλάδα η Θεσσαλία έχει πιθανότητα μικρή (0,886) και η Στερεά Ελλάδα (1.103) . Στη Νότια Ελλάδα η Πελοπόννησος έχει πιθανότητα (0,940) και η περιφέρεια της Αττικής (0,628).

Τέλος στα Νησιά του Αιγαίου παρατηρούμε τα εξής: στην περιφέρεια των Νησιών του Βόρειου Αιγαίου η πιθανότητα είναι (0,576) στο Νότιο Αιγαίο (0,953) και στην περιφέρεια της Κρήτης (0,622).

Ο τελευταίος προσδιοριστικός παράγοντας που χρησιμοποιήσαμε στο υπόδειγμα μας είναι η αστικότητα και πιο συγκεκριμένα το γεγονός εάν μια περιοχή είναι αστική ημιαστική ή αγροτική κατά πόσο συμβάλλει στην πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος. Ως ομάδα αναφοράς χρησιμοποιήθηκαν οι ημιαστικές περιοχές και τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν είναι τα εξής: στις αστικές περιοχές η πιθανότητα κάποιος να βρεθεί άνεργος είναι θετική και πιο συγκεκριμένα (1,234) ενώ στις αγροτικές περιοχές είναι μικρή και είναι 0,771 έναντι των ημιαστικών.

Τα αποτελέσματα που ερμηνεύθηκαν αφορούσαν το β τρίμηνο του 2008 και μπορούμε να πούμε πως για μια ευημερούσα οικονομία είναι ικανοποιητικά και ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Στη συνέχεια δίνονται τα αποτελέσματα στον παρακάτω πίνακα του β τριμήνου του 2012 όπου είμαστε ακόμα μέσα στην οικονομική κρίση και πιο συγκεκριμένα στο τέταρτο συνεχόμενο χρόνο ύφεσης.

Πίνακας 3.2 Εκτίμηση της πιθανότητας να βρεθεί κάποιος άνεργος: συγκεντρωτικά αποτελέσματα υποδείγματος τύπου Order-logit για το β' τρίμηνο 2012

Ερμηνευτική μεταβλητή	Πιθανότητα σε σχέση με την ομάδα αναφοράς, $\text{Exp}(b_k)$	Συμβολή στην πιθανότητα να χάσει κάποιος την εργασία του έναντι των άλλων
Εκπαίδευση		
Πρωτοβάθμια	1,372	Θετική η πιθανότητα να βρεθεί άνεργος κάποιος με πρωτοβάθμια εκπαίδευση μειούμενη η πιθανότητα για κάποιον με τριτοβάθμια και ακόμα μειούμενη για κάτοχο διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου.
Δευτεροβάθμια	Ομάδα αναφοράς	
Τριτοβάθμια	0,668	
Phd/Msc	0,370	
Υπηκοότητα		
Ελληνική	Ομάδα αναφοράς	Θετική η πιθανότητα ένας Αλβανός να μείνει άνεργος ενώ πχ κάποιος Βούλγαρος έχει μειούμενη την πιθανότητα.
Αλβανική	1,780	
Λοιπών Χωρών	0,884	
Λοιποί ξένοι υπήκοοι *	1,033	
Ηλικία		
<25 χρονών	2,925	Οι νέοι μέχρι 25 ετών σχεδόν τριπλάσια πιθανότητα να μείνουν άνεργοι ενώ στις μεγαλύτερες ηλικίες η πιθανότητα μειώνεται αισθητά.
26-35 χρονών	1,479	
36-45 χρονών	Ομάδα αναφοράς	
45-55 χρονών	0,892	
>56 χρονών	0,585	
Φύλο		
Άνδρας	0,633	Μικρότερη πιθανότητα να μείνει άνεργος ο άνδρας σε σχέση με γυναίκα εργαζόμενο.
Γυναίκα	Ομάδα αναφοράς	
Οικ. Κατάσταση		
Άγαμος	2,034	Οι άγαμοι και οι χήροι εμφανίζουν θετική πιθανότητα στο να βρεθούν άνεργοι.
Έγγαμος	Ομάδα αναφοράς	
Χήρος/Διαζευγμένος	1,512	
Περιφέρεια		
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	0,948	Οι κάτοικοι των περιοχών της Βόρειας Ελλάδας έχουν πιθανότητα θετική στο γεγονός να μείνουν άνεργοι, ενώ στη Νότια και στην υπόλοιπη Ελλάδα μπορούμε να δούμε πως η πιθανότητα είναι μικρή εκτός από την Στερεά Ελλάδα και την Εύβοια όπου η πιθανότητα παραμένει θετική.
Κεντρ. Μακεδονία	Ομάδα αναφοράς	
Δυτική Μακεδονία	1,415	
Ήπειρος	0,886	
Θεσσαλία	0,837	
Ιόνια Νησιά	0,506	
Δυτική Ελλάδα	0,927	
Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	1,223	
Αττική	0,836	
Πελοπόννησος	0,760	
Β. Αιγαίο	0,837	

Ερμηνευτική μεταβλητή	Πιθανότητα σε σχέση με την ομάδα αναφοράς, $\text{Exp}(b_k)$	Συμβολή στην πιθανότητα να χάσει κάποιος την εργασία του έναντι των άλλων
N. Αιγαίο	0,546	
Κρήτη	0,856	
Αστικότητα		
Αστικές Περιοχές	1,309	Οι εργαζόμενοι των αστικών περιοχών έχουν αυξημένη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι ενώ των αγροτικών περιοχών μικρή.
Ημιαστικές Περιοχές	Ομάδα αναφοράς	
Αγροτικές Περιοχές	0,756	

*Διπλωμάτες, εύρωστοι γενικά υπήκοοι

Όπως και για τα αποτελέσματα του β τριμήνου του 2008 έτσι και για τα αποτελέσματα του β τριμήνου του 2012 θα υπάρξει μεγαλύτερη ανάλυση για κάθε προσδιοριστικό παράγοντα ξεχωριστά. Ενώ ο αριθμός των ανέργων προσεγγίζει τους 1.168.761 ανέργους ή το 10.1% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας η οικονομική κρίση έχει ενδυναμώσει και απειλεί να συμπαρασύρει και άλλους άνεργους στον βωμό της.

Πρώτος προσδιοριστικός παράγοντας η εκπαίδευση και παρατηρούμε πως οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν την μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι ενώ στον αντίποδα την μικρότερη την έχουν οι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με πιθανότητα 0.370. Παρατηρούμε πως το εφόδιο της εκπαίδευσης εν μέσω τόσο σφοδρής οικονομικής κρίσης παραμένει ένα πολύ δυνατό εφόδιο.

Στη συνέχεια αναλύεται η υπηκοότητα και μπορούν να εξαχθούν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα. Αρχικά συμπεραίνουμε πως με ομάδα αναφοράς τους Έλληνες οι Αλβανοί πλέον εμφανίζουν πρώτη φορά τόσο υψηλή πιθανότητα σε σχέση με τους Έλληνες στο να μείνουν άνεργοι (1,780) και αυτό συμβαίνει γιατί μετά από τόσα χρόνια στην Ελλάδα εγκατασταθήκαν μόνιμα έφεραν τις οικογένειες τους στην Ελλάδα, δημιούργησαν δικές τους δουλειές αλλά ταυτόχρονα φορολογηθήκαν και υπέστησαν τα δεινά της οικονομικής κρίσης και της ύφεσης και κατ' επέκταση της ανέχειας και της φτώχειας του Ελληνικού πληθυσμού. Στον αντίποδα τώρα στην κατηγορία λοιπών χωρών και με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του πληθυσμού των Βουλγάρων μπορούμε να

πούμε για ποίο λόγο παρατηρείτε τόσο μικρή πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι (0,884) εν μέσω κρίσης. Καταρχάς, η είσοδος στην Ε.Ε τους έδωσε το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης και μετάβασης στην χώρας μας και την επιστροφή τους αυθημερόν στην πατρίδα τους. Επίσης, λειτουργούν με το ίδιο σκεπτικό που λειτουργούσαν οι Αλβανοί όταν πρωτοήρθαν στην Ελλάδα κάνουν οποιαδήποτε δουλειά εντοπίσουν και συνήθως είναι δουλειές που ακόμα οι Έλληνες δεν πάνε να κάνουν και επιπρόσθετα “ρίχνουν” τις τιμές των ημερομισθίων έτσι ώστε να προτιμήσουν εκείνους για τις δουλειές.

Στον προσδιοριστικό παράγοντα της ηλικίας τώρα μπορούμε να πούμε πως η πιθανότητα να βρεθεί κάποιος νέος μέχρι είκοσι-πέντε ετών άνεργος είναι θετική και σχεδόν τρεις φορές πάνω από την ομάδα αναφοράς που έχουμε πάρει. Οι νέοι επίσης ηλικίας είκοσι-έξι έως τριάντα-πέντε αντιμετωπίζουν και εκείνοι υψηλή πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι και πιο συγκεκριμένα (1.479). Οι πιο μεγάλοι σε ηλικία εργαζόμενοι δηλαδή οι από 46—55 και οι >56 έχουν την μικρότερη πιθανότητα ακόμα και τώρα μέσα στην κρίση να παραμείνουν άνεργοι με πιθανότητες (0,892) και (0,585) αντίστοιχα.

Όσον αφορά το φύλο παρατηρούμε πλέον πως η πιθανότητα να βρεθεί ένας άνδρας άνεργος σε σχέση με μια γυναίκα είναι χαμηλή και πιο συγκεκριμένα είναι (0.633).

Στον προσδιοριστικό παράγοντα της οικογενειακής κατάστασης μπορούμε να πούμε πως οι άγαμοι αντιμετωπίζουν μεγάλη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι και πιο συγκεκριμένα (2.034) σε σχέση με την ομάδα αναφοράς που έχουμε επιλέξει και είναι οι έγγαμοι και οι διαζευγμένοι/χήροι έχουν επίσης υψηλή πιθανότητα (1.512).

Στον προσδιοριστικό παράγοντα των περιφερειών μπορούμε να πούμε πως η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη έχουν μικρή πιθανότητα κάποιος κάτοικος της να βρεθεί άνεργος (0,948) ενώ στην Δυτική Μακεδονία η πιθανότητα είναι μεγαλύτερη και συγκεκριμένα (1.415) με ομάδα αναφοράς την Κεντρική Μακεδονία.

Αφήνοντας την Βόρειο Ελλάδα και πηγαίνοντας προς την Δυτική Ελλάδα μπορούμε να παρατηρήσουμε πως η Ήπειρος έχει την δεύτερη μικρότερη πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος (0,886) την μικρότερη την έχει η περιφέρεια των Ιονίων Νήσων (0,506) και ακολουθεί η περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας με πιθανότητα(0,927). Το σημαντικό είναι πως η Δυτική Ελλάδα όλες τις οι περιφέρειες που κατά μια έννοια την απαρτίζουν έχουν πολύ μικρή πιθανότητα.

Στην Κεντρική Ελλάδα η Θεσσαλία έχει την μικρότερη πιθανότητα και ακολουθεί η Στερεά και Εύβοια με (0.837) και (1.223) αντίστοιχα. Στη Νότια Ελλάδα η Αττική έχει (0,836) και η Πελοπόννησος (0.760).

Τέλος, στα νησιά του Αιγαίου συνολικά παρατηρούμε τα εξής: στην περιφέρεια του Βόρειου Αιγαίου παρατηρείτε πιθανότητα (0,837) στο Νότιο Αιγαίο (0,546) και στην Κρήτη (0,856).

Παρατηρούμε πως τις μικρότερες πιθανότητες τις έχουν περιφέρειες όπου έχουν αναπτύξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα τους (Κρήτη) ή έχουν εποχιακές δουλειές και αγροτικές εργασίες (γεωργία και κτηνοτροφία).

Τέλος, όσον αφορά τον βαθμό αστικότητας παρατηρούμε πως οι κάτοικοι των αστικών περιοχών εμφανίζουν θετική πιθανότητα (1,309) σε σχέση με τις ημιαστικές περιοχές που έχουμε λάβει ως ομάδα αναφοράς ενώ στις αγροτικές οι κάτοικοι τους εμφανίζουν πολύ μικρή πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι (0,756).

Πίνακας 3.3 Μεταβολές μεταξύ 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Διαφορά Πιθανοτήτων
Εκπαίδευση			
Πρωτοβάθμια	1,368	1,372	0,004
Δευτεροβάθμια	Ομάδα αναφοράς		
Τριτοβάθμια	0,848	0,668	-0,18
Phd/Msc	0,665	0,370	-0,295
Υπηκοότητα			
Ελληνική	Ομάδα αναφοράς		
Αλβανική	0,741	1,780	1,039
Λοιπών Χωρών	0,684	0,884	0,2
Λοιποί ξένοι υπήκοοι	1,186	1,033	-0,153
Ηλικία			
<25 χρονών	2,745	2,925	0,18
26-35 χρονών	1,567	1,479	-0,088
36-45 χρονών	Ομάδα αναφοράς		
45-55 χρονών	0,794	0,892	0,098
>56 χρονών	0,506	0,585	0,079
Φύλο			
Άνδρας	0,366	0,633	0,267

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Διαφορά Πιθανοτήτων
Γυναίκα	Ομάδα αναφοράς		
Οικ. Κατάσταση			
Άγαμος	2,005	2,034	0,029
Έγγαμος	Ομάδα αναφοράς		
Χήρος/Διαζευγμένος	1,538	1,512	-0,026
Περιφέρεια			
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	1,368	0,948	-0,42
Κεντρ. Μακεδονία	Ομάδα αναφοράς		
Δυτική Μακεδονία	1,783	1,415	-0,368
Ήπειρος	1,274	0,886	-0,388
Θεσσαλία	0,886	0,837	-0,049
Ιόνια Νησιά	1,189	0,506	-0,6836
Δυτική Ελλάδα	1,114	0,927	-0,187
Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	1,103	1,223	0,12
Αττική	0,628	0,836	0,208
Πελοπόννησος	0,940	0,760	-0,18
Β. Αιγαίο	0,576	0,837	0,261
Ν. Αιγαίο	0,953	0,546	-0,407
Κρήτη	0,622	0,856	0,234
Αστικότητα			
Αστικές Περιοχές	1,234	1,309	0,075
Ημιαστικές Περιοχές	Ομάδα αναφοράς		
Αγροτικές Περιοχές	0,771	0,756	-0,015

*Διπλωμάτες, εύρωστοι γενικά υπήκοοι

3.3 Ανάλυση στοιχείων περιφερειών υποδείγματος Order-logit

Στη συνέχεια της οικονομετρικής μας ανάλυσης, με βάση το υπόδειγμα υπολογίσαμε για κάθε περιφέρεια τις πιθανότητες κάποιος να εργαζόμενος να καταστεί άνεργος. Η περίοδος εξέτασης είναι το β τρίμηνο του 2008 δηλαδή πριν ξεκινήσει η οικονομική κρίση και το β τρίμηνο του 2012 αντίστοιχα.

Καταρχάς, για την καλύτερη οπτική κατανόηση έχουμε εντάξει τις περιφέρειες της Ελλάδας σε πέντε περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας ως εξής:

- Βόρεια Ελλάδα: Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία και Δυτική Μακεδονία.
- Δυτική Ελλάδα: Ήπειρος, Νησιά Ιονίου, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.
- Κεντρική Ελλάδα: Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Εύβοια.
- Νότια Ελλάδα: Αττική, Πελοπόννησος
- Νησιά Αιγαίου: Νησιά Βόρειου Αιγαίου, Νησιά Νότιου Αιγαίου, Κρήτη.

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες που χρησιμοποιήθηκαν στο υπόδειγμα μας περιλαμβάνουν την ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο, την οικογενειακή κατάσταση, το φύλο, την αστικότητα και την υπηκοότητα.

Στην συνέχεια δίνονται ανά τομέα οι πίνακες με τις διαφορές στις πιθανότητες μεταξύ του β τριμήνου του 2008 και του 2012 και αναφέρεται όταν κάποιος προσδιοριστικός παράγοντας δεν είναι στατιστικά σημαντικός ή εάν είναι σε διαφορετικό επίπεδο στατιστική σημαντικότητας. Επίσης, υπολογίσαμε τις διαφορές μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα ανάμεσα στο 2008 και στο 2012.

Πίνακας 3.4 Ανατ. Μακεδονία και Θράκη Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	3,568	2,767	-0,801
Ηλικία ₂	2,249	1,430	-0,819
Ηλικία ₄	1,252	0,581	-0,671
Ηλικία ₅	0,800	0,358	-0,442
Εκπ.Επίπ ₁	1,213	1,249	0,036
Εκπ.Επίπ ₃	0,385	0,584	0,199

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Εκπ.Επίπ ₄	0,000	0,209	0,209
Φύλο ₁	0,249	0,704	0,455
Οικ. Κατάσταση ₁	1,560	1,559	-0,001
Οικ. Κατάσταση ₃	2,113	1,997	-0,116
Αστικ ₁	2,160	0,751	-1,409
Αστικ ₃	0,504	0,433	-0,071
Υπηκοότητα ₁	0,775	4,903	4,128
Υπηκοότητα ₃	0,951*	3,353	2,402
Υπηκοότητα ₄	0,000**	-----	-----

*στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

Πίνακας 3.5 Κεντρική Μακεδονία Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	2,863	2,923	0,1
Ηλικία ₂	1,616	1,487	-0,129
Ηλικία ₄	0,566	0,840	0,274
Ηλικία ₅	0,432	0,642	0,21
Εκπ.Επίπ ₁	1,265	1,787	0,522
Εκπ.Επίπ ₃	0,757	0,740	-0,017
Εκπ.Επίπ ₄	0,260	0,452	0,192
Φύλο ₁	0,347	0,580	0,233
Οικ. Κατάσταση ₁	1,371	2,192	0,821
Οικ. Κατάσταση ₃	1,003*	1,375	0,882
Αστικ ₁	1,559	1,601	0,042
Αστικ ₃	0,855	0,925	0,07
Υπηκοότητα ₂	0,561	2,482	1,921
Υπηκοότητα ₃	1,157	1,267	0,11
Υπηκοότητα ₄	1,306	1,855	0,549

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

Πίνακας 3.6 Δυτική Μακεδονία Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	2,416	5,963	3,547
Ηλικία ₂	1,517	1,843	0,326
Ηλικία ₄	0,711	0,611	-0,1
Ηλικία ₅	0,522	0,308	-0,214
Εκπ.Επίπ ₁	1,355	1,651	0,296
Εκπ.Επίπ ₃	0,563	0,831	0,268
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,244	0,244
Φύλο ₁	0,327	0,534	0,207
Οικ. Κατάσταση ₁	2,271	1,475	-0,796
Οικ. Κατάσταση ₃	2,147	1,547	-0,6
Αστικ ₁	1,278	0,654	-0,624
Αστικ ₃	0,836	0,649	-0,187
Υπηκοότητα ₂	0,000**	0,722	0,722
Υπηκοότητα ₃	3,817	10,735	6,918
Υπηκοότητα ₄	7,504	0,000**	-7,504

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

Για τις περιφέρειες του τμήματος της Βόρειας Ελλάδας μπορούμε να πούμε πως για τα ηλικιακά φάσματα μειώθηκε η μεταβολή της πιθανότητας να βρεθεί κάποιος άνεργος εκτός από την Ηλικία₁ στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας όπου τριπλασιάστηκε περίπου. Όσο αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο όπου υπάρχουν στοιχεία φαίνεται πως όσο μεγαλύτερο είναι το μικρότερη πιθανότητα έχει κάποιος να βρεθεί άνεργος εδώ η σύγκριση γίνεται με κάποιον απόφοιτο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για το φύλο φαίνεται πως η πιθανότητα αυξάνεται λίγο αλλά αυξάνεται σε σχέση με την πιθανότητα μια γυναίκα να βρεθεί άνεργη. Οι άγαμοι και οι χήροι/διαζευγμένοι δείχνουν πως μείωσαν την πιθανότητα σε σχέση με τους έγγαμους και οι αγροτικές και αστικές περιοχές της Βόρειας Ελλάδος φαίνεται πως οι κάτοικοι τους έχουν μειωμένη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι. Τέλος σε ότι αναφορά το κομμάτι της υπηκοότητας δείχνει να αυξάνεται κατά πολύ η πιθανότητα αλλοεθνής να βρεθούν άνεργοι σε αυτά τα χωρικά τμήματα της χώρας.

Πίνακας 3.7 Ήπειρος Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	4,493	5,788	1,295
Ηλικία ₂	1,899	1,937	0,038
Ηλικία ₄	0,637	0,960	0,323
Ηλικία ₅	0,153	0,326	0,173
Εκπ.Επίπ ₁	1,350	1,515	0,165
Εκπ.Επίπ ₃	0,855	0,598	-0,257
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,918*	0,918
Φύλο ₁	0,186	0,544	0,358
Οικ. Κατάσταση ₁	1,509	2,039	0,53
Οικ. Κατάσταση ₃	0,992**	0,737	-0,255
Αστικ ₁	0,804	0,933	0,129
Αστικ ₃	0,911	0,825	-0,086
Υπηκοότητα ₂	1,791	0,892	-0,899
Υπηκοότητα ₃	1,888	0,898	-0,99
Υπηκοότητα ₄	0,000***	0,000***	0,000

*Δεν είναι στατιστικά σημαντικό

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

*** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%

Πίνακας 3.8 Ιόνια Νησιά Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	3,261	1,697	-1,564
Ηλικία ₂	1,689	0,924	-0,765
Ηλικία ₄	1,338	0,703	-0,635
Ηλικία ₅	0,239	0,315	0,076
Εκπ.Επίπ ₁	1,227	0,940	-0,287
Εκπ.Επίπ ₃	0,546	0,574	0,028
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,000*	0,000
Φύλο ₁	0,311	0,466	0,155
Οικ. Κατάσταση ₁	1,715	1,348	-0,367
Οικ. Κατάσταση ₃	1,038**	0,885	-0,153
Αστικ ₁	1,001**	1,038**	0,037
Αστικ ₃	0,920	1,074	0,154
Υπηκοότητα ₂	1,036***	1,913	0,877
Υπηκοότητα ₃	1,391	0,000**	-1,391
Υπηκοότητα ₄	0,000*	6,90 E+12*	0

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό, ** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%, *** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%

Πίνακας 3.9 Δυτική Ελλάδα Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	2,976	4,273	1,297
Ηλικία ₂	1,274	1,882	0,608
Ηλικία ₄	0,862	1,179	0,317
Ηλικία ₅	0,745	0,769	0,024
Εκπ.Επίπ ₁	1,041	1,140	0,099
Εκπ.Επίπ ₃	0,877	0,766	-0,111
Εκπ.Επίπ ₄	2,796	0,986*	-1,81
Φύλο ₁	0,301	0,671	0,37
Οικ. Κατάσταση ₁	4,417	2,170	-2,247
Οικ. Κατάσταση ₃	3,046	2,413	-0,633
Αστικ ₁	1,117	1,522	0,405
Αστικ ₃	0,960	0,899	-0,061
Υπηκοότητα ₂	0,598	1,546	0,948
Υπηκοότητα ₃	0,000*	0,592	0,592
Υπηκοότητα ₄	1,301	2,428	1,127

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

Στο τμήμα της Δυτικής Ελλάδας μπορεί να ειπωθεί σε γενικές γραμμές πως για το ηλικιακό κομμάτι η μεταβολή της πιθανότητας να βρεθεί κάποιος άνεργος μειώθηκε κυρίως στα Ιόνια Νησιά και είναι λογικό λόγω της εποχιακής εργασίας αλλά και των αγροτικών δουλειών που προκύπτουν ενώ σε Ήπειρο κ Δυτική Ελλάδα αυξήθηκε μεν αλλά με πολύ μικρή αύξηση. Το εκπαιδευτικό επίπεδο μας δείχνει πως όσο μεγαλύτερο είναι τόσο μικρότερη πιθανότητα έχουμε εδώ η σύγκριση γίνεται με κάποιον απόφοιτο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για τους άνδρες φαίνεται πως αυξάνεται η μεταβολή της πιθανότητας να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τις γυναίκες. Όσον αφορά την αστικότητα από τις αγροτικές περιοχές μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα πως οι κάτοικοι τους έχουν μικρότερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι καθώς η μεταβολή τους είναι αρνητικοί και στον παράγοντα της υπηκοότητας μόνο οι Αλβανοί φαίνεται να μείωσαν την πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι καθώς αυτό συμβαίνει μόνο στην Ήπειρο που βρίσκεται πάνω στα σύνορα με την Αλβανία.

Πίνακας 3.10 Θεσσαλία Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	1,414	3,290	1,876
Ηλικία ₂	1,043*	1,900	0,857
Ηλικία ₄	1,287	0,717	-0, 57
Ηλικία ₅	0,407	0,191	-0,216
Εκπ.Επίπ ₁	1,130	1,716	0,586
Εκπ.Επίπ ₃	1,245	0,723	-0,522
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,637	0,637
Φύλο ₁	0,412	0,373	-0,039
Οικ. Κατάσταση ₁	4,030	2,186	-1,844
Οικ. Κατάσταση ₃	1,663	1,679	0,016
Αστικ ₁	0,737	1,155	0,418
Αστικ ₃	0,308	0,511	0,203
Υπηκοότητα ₂	0,350	0,821	0,471
Υπηκοότητα ₃	3,141	0,196	-2,945
Υπηκοότητα ₄	0,965*	-----	

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

Πίνακας 3.11 Στερεά Ελλάδα και Εύβοια Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	4,294	2,177	-2,117
Ηλικία ₂	1,723	1,092	-0,631
Ηλικία ₄	0,572	0,742	0,17
Ηλικία ₅	0,284	0,325	0,041
Εκπ.Επίπ ₁	1,589	1,230	-0,359
Εκπ.Επίπ ₃	1,010*	0,725	-0,285
Εκπ.Επίπ ₄	21,949	0,453	-21,496
Φύλο ₁	0,341	0,400	0,059
Οικ. Κατάσταση ₁	1,537	2,668	1,131
Οικ. Κατάσταση ₃	2,493	0,735	-1,758
Αστικ ₁	0,918	1,723	0,805
Αστικ ₃	1,139	1,051	-0,088
Υπηκοότητα ₂	0,844	0,863	0,019
Υπηκοότητα ₃	0,000*	1,340	1,34
Υπηκοότητα ₄	0,000*	0,000*	0,000

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

Στο τμήμα της Κεντρικής Ελλάδας έτσι όπως το έχουμε οριοθετήσει και περιλαμβάνει τις περιφέρειες της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας και της

Εύβοιας μπορούμε να εξάγουμε πολύ χρήσιμα συμπεράσματα για τους προσδιοριστικούς παράγοντες που έχουμε ορίσει.

Για την ηλικία μπορούμε να σχολιάσουμε πως για τις νέες ηλικίες στην Θεσσαλία η μεταβολή της πιθανότητας να βρεθεί κάποιος άνεργος αυξήθηκε ενώ στην περιφέρεια της Στερεάς μειώθηκε, για το εκπαιδευτικό επίπεδο μπορούμε να πούμε πως όσο μεγαλύτερο είναι τόσο μικρότερη πιθανότητα έχει κάποιος να βρεθεί άνεργος εδώ βέβαια η σύγκριση γίνεται με κάποιον απόφοιτο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για τους άνδρες αυξήθηκε η μεταβολή της πιθανότητας να βρεθούν άνεργοι ενώ στους άγαμους επίσης στην περιφέρεια της Θεσσαλίας μειώθηκε η πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι. Στον παράγοντα της υπηκοότητας, όσον αφορά τους αλβανούς η πιθανότητα τους να βρεθούν άνεργοι αυξήθηκε.

Πίνακας 3.12 Αττική Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	3,241	2,597	-0,644
Ηλικία ₂	1,738	1,455	-0,284
Ηλικία ₄	0,843	1,068	0,225
Ηλικία ₅	0,758	0,811	0,053
Εκπ.Επίπ ₁	2,229	1,474	-0,755
Εκπ.Επίπ ₃	1,059	0,607	-0,452
Εκπ.Επίπ ₄	0,802	0,328	-0,474
Φύλο ₁	0,502	0,812	0,31
Οικ. Κατάσταση ₁	2,216	2,045	-0,171
Οικ. Κατάσταση ₃	1,947	1,485	-0,462
Αστικ ₁	1,090	1,137	0,047
Αστικ ₃	0,743	0,403	-0,34
Υπηκοότητα ₂	0,681	1,850	1,169
Υπηκοότητα ₃	0,390	0,663	0,273
Υπηκοότητα ₄	1,205	0,835	-0,37

Πίνακας 3.13 Πελοπόννησος Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	2,580	5,026	2,446
Ηλικία ₂	1,432	1,624	0,192
Ηλικία ₄	0,519	0,552	0,033
Ηλικία ₅	0,281	0,372	0,091
Εκπ.Επίπ ₁	0,822	1,427	0,605
Εκπ.Επίπ ₃	0,642	1,020*	0,378
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,000*	0,000
Φύλο ₁	0,262	0,472	0,21
Οικ. Κατάσταση ₁	2,443	2,919	0,476
Οικ. Κατάσταση ₃	1,018**	2,807 **	1,789
Αστικ ₁	1,033**	2,067	1,034
Αστικ ₃	0,717	0,888	0,171
Υψηκοότητα ₂	0,826	2,090	1,264
Υψηκοότητα ₃	0,900	0,626	-0,274
Υψηκοότητα ₄	0,000**	0,000 **	0,000

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

Στην Αττική στο βαθμό που αφορά ηλικίες νέων παρατηρούμε μείωση της πιθανότητας να βρεθούν άνεργοι ενώ στην Πελοπόννησο αύξηση. Το εκπαιδευτικό επίπεδο στην Αττική κυρίως, δείχνει πόσο ισχυρό είναι στο να μειωθεί η πιθανότητα κάποιος να βρεθεί άνεργος ιδιαίτερα όσο μεγαλύτερο εκπαιδευτικό επίπεδο έχει, εδώ συγκρίνεται με κάποιον απόφοιτο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για τους άγαμους πάλι στην Αττική μειώθηκε η πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τους έγγαμους και παρατηρείτε πως η μεταβολή της πιθανότητας για τους έτερο-εθνής στην Αττική είναι θετική δηλαδή η πιθανότητα τους να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τους Έλληνες αυξήθηκε κ το ίδιο ισχύει και στην Πελοπόννησο. Επίσης η μεταβολή των πιθανοτήτων στις αστικές περιοχές της Αττικής μειώθηκε που σημαίνει πως οι κάτοικοί τους έχουν μικρότερη πιθανότητα από τους κατοίκους των ημιαστικών περιοχών να βρεθούν άνεργοι ενώ στην Πελοπόννησο η μεταβολή αυτή είναι θετική.

Πίνακας 3.14 Β. Αιγαίο Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	2,902	3,216	0,314
Ηλικία ₂	2,459	1,542	-0,917
Ηλικία ₄	0,615	0,700	0,085
Ηλικία ₅	0,553	0,710	0,157
Εκπ.Επίπ ₁	2,424	1,429	0,995
Εκπ.Επίπ ₃	0,394	0,706	0,312
Εκπ.Επίπ ₄	0,000*	0,437	0,437
Φύλο ₁	0,131	0,481	0,35
Οικ. Κατάσταση ₁	2,918	1,472	-1,446
Οικ. Κατάσταση ₃	0,000*	1,661	1,661
Αστικ ₁	0,833*	1,379	0,546
Αστικ ₃	0,392	1,182	0,79
Υπηκοότητα ₂	1,374	2,902	1,528
Υπηκοότητα ₃	25,455	1,708	-23,747
Υπηκοότητα ₄	0,000**	0,000	0,000

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

Πίνακας 3.15 Ν. Αιγαίο Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	0,768	7,649	6,881
Ηλικία ₂	0,839	1,142	0,303
Ηλικία ₄	1,329	1,510	0,181
Ηλικία ₅	0,283	0,602	0,319
Εκπ.Επίπ ₁	1,265	0,662	-0,603
Εκπ.Επίπ ₃	0,617	0,458	-0,159
Εκπ.Επίπ ₄	0,000**	0,000**	0,000
Φύλο ₁	0,318	0,587	0,269
Οικ. Κατάσταση ₁	2,629	0,544	-2,085
Οικ. Κατάσταση ₃	0,477	1,569	1,092
Αστικ ₁	0,983*	1,030*	0,047
Αστικ ₃	0,801	0,461	-0,34
Υπηκοότητα ₂	0,785	3,434	2,649
Υπηκοότητα ₃	1,698	3,880	2,182
Υπηκοότητα ₄	3,053	0,000**	---

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

** στατιστικά σημαντικά σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 10%

Πίνακας 3.16 Κρήτη Μεταβολή 2008-2012

Ερμηνευτική Μεταβλητή	2008	2012	Μεταβολή
Ηλικία ₁	1,276	1,884	0,608
Ηλικία ₂	1,027*	1,360	0,333
Ηλικία ₄	0,715	0,565	-0,15
Ηλικία ₅	0,580	0,601	0,021
Εκπ.Επίπ ₁	0,914	1,663	0,749
Εκπ.Επίπ ₃	0,850	0,876	-0,09
Εκπ.Επίπ ₄	2,845	0,568	-2,277
Φύλο ₁	0,355	0,529	0,174
Οικ. Κατάσταση ₁	1,716	2,411	0,695
Οικ. Κατάσταση ₃	0,683	1,495	0,812
Αστικ ₁	2,510	1,612	-0,898
Αστικ ₃	1,267	0,782	-0,485
Υψηκοότητα ₂	0,766	1,615	0,849
Υψηκοότητα ₃	0,662	2,283	1,621
Υψηκοότητα ₄	3,516	2,921	-0,595

*δεν είναι στατιστικά σημαντικό

Η περιφέρεια της Κρήτης είναι η περιφέρεια εκείνη του τμήματος των Νησιών του Αιγαίου που παρουσίασε τις περισσότερες μειώσεις σε μεταβολές πιθανοτήτων μεταξύ των τριών περιφερειών που εξετάζονται στον συγκεκριμένο τομέα αλλά συνάμα και τις μικρότερες αυξήσεις στις μεταβολές των πιθανοτήτων.

Κοινό χαρακτηριστικό είναι πως ο παράγοντας της ηλικίας και πιο συγκεκριμένα τα ηλικιακά διαστήματα που περιέχει φαίνεται πως και στις τρεις περιφέρειες οι μεταβολές στις πιθανότητες είναι μικρές με εξαίρεση στο ηλικιακό διάστημα 15-24 στο Ν. Αιγαίο όπου είχαμε πολύ μεγάλη μεταβολή της πιθανότητας.

Ο παράγοντας της εκπαίδευσης και στις τρεις περιφέρειες δείχνει μέσω των μεταβολών μεταξύ του 2008 και του 2012 πως όσο μεγαλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης κατέχεις τόσο μικρότερη πιθανότητα έχεις να βρεθείς άνεργος σε σύγκριση πάντα με κάποιον που έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι άνδρες και στις τρεις περιφέρειες φαίνεται πως είχαν αύξηση στην πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τις γυναίκες.

Όσον αφορά την υπηκοότητα στην Κρήτη μόνο οι Αλβανοί έχουν μικρότερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τους Έλληνες σε όλες τις άλλες περιφέρειες οι αλλοεθνής που εξετάζουμε έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι.

Όσον αφορά την αστικότητα μπορούμε να πούμε πως οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών Κρήτης και Ν. Αιγαίου έχουν μικρότερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι.

Τέλος, όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση μπορούμε να δούμε πως οι άγαμοι σε Β. και Ν. Αιγαίο έχουν μικρότερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τους έγγαμους ενώ στην Κρήτη έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα.

4. Σύνοψη και συμπεράσματα

Βασιζόμενοι στα πιο πρόσφατα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για το β' τρίμηνο του 2012, ο αριθμός των ανέργων στην Ελλάδα ανήλθε ξεπέρασε το φράγμα του ενός εκατομμυρίου ανέργων και πιο συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας έφτασε το 23.55%. Εν αντίθεση με την Ελλάδα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται κυρίως στις λεγόμενες P.I.G.S (Πορτογαλία, Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία) και στις χώρες του Βορρά αυξάνεται πάρα πολύ λίγο με μόνη εξαίρεση την Γερμανία όπου και μειώθηκε.

Λαμβάνοντας υπόψη το φύλο διαπιστώνουμε πως η γυναικεία ανεργία το β' τρίμηνο του 2012 έφτασε στο επίπεδο 27.27% ενώ των ανδρών σε ποσοστό 20.78%. Διαχρονικά βέβαια, η ανεργία των γυναικών ήταν πάντα μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών. Ως προς τον παράγοντα της ηλικίας μπορούμε να πούμε πως την υψηλότερη ανεργία την εντοπίζουμε στην ηλικιακή ομάδα 15-29 με ποσοστό ανεργία 68.49% . Βέβαια παρατηρείται μια αντιστροφή της ανεργίας των με αυτούς των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων.

Σε ότι αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης μπορούμε να πούμε πως όσο υψηλότερο είναι τόσο λιγότερη ανεργία έχει ο κάτοχος και σύμφωνα με την Ε.Ε.Δ παρατηρούμε πως οι κάτοχοι διδακτορικού/μεταπτυχιακού έχουν την χαμηλότερη ανεργία 12.85% ακόμα και σε αντίθεση με τους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 16.20% ενώ η ανεργία για της υπόλοιπες βαθμίδες της εκπαίδευσης αυξάνεται.

Σε ότι αφορά τον βαθμό αστικότητας μπορούμε να πούμε πως οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών σε αντίθεση με τους κατοίκους αστικών και ημιαστικών περιοχών έχουν τους λιγότερους ανέργους. Στις αγροτικές περιοχές η ανεργία είναι 18.95% ενώ στις αστικές 25.03 και στις ημιαστικές 22.85%.

Για την περαιτέρω όμως διερεύνηση εκτός από τα διαστρωματικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν από τις Ε.Ε.Δ έγινε εκτίμηση πολυμεταβλητών οικονομετρικών υποδειγμάτων τύπου Order Logit. Ειδικότερα εκτιμήθηκε η πιθανότητα να χάσει κάποιος την δουλειά του έναντι των άλλων με βάση όμως

κάποιους προσδιοριστικούς παράγοντες και επίσης το συγκεκριμένο υπόδειγμα “έτρεξε” για κάθε περιφέρεια ξεχωριστά.

Σε ότι αφορά το οικονομετρικό υπόδειγμα μπορούμε να πούμε πως μεγαλύτερη πιθανότητα έχει κάποιος να βρεθεί άνεργος με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, ειδικά, η ηλικία του είναι μέχρι 35 χρονών εάν είναι γυναίκα.

Στον αντίποδα τώρα μικρότερη πιθανότητα να βρεθεί κάποιος άνεργος έχει κάποιος με μεγάλο εκπαιδευτικό επίπεδο και ηλικία πάνω από τα 35 χρόνια και ζει σε αγροτικές περιοχές.

Συγκριτικά μπορούμε να αναφέρουμε πως οι άνδρες έχουν μικρότερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε αντίθεση με τις γυναίκες. Όσον αφορά την υπηκοότητα παρατηρούμε πως οι Αλβανοί έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν άνεργοι σε σχέση με τους Έλληνες και οι Βούλγαροι ή κάτοικοι λοιπών χωρών μικρότερη πιθανότητα και αυτό εξηγείται από το γεγονός της μείωσης των ημερομίσθιων και της ανάγκης για εξεύρεση εργασίας.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

1. Aaberge, R., A. Björklund, M. Jäntti, P.J. Pedersen, N. Smith and T. Wennemo (2000), “Unemployment Shocks and Income Distribution: How did the Nordic Countries Fare During their Crises?”, *Scandinavian Journal of Economics*, 102(1), 77-99.
2. Bardone, L. and A-C. Guio (2005), “In-work poverty, New commonly agreed indicators at the EU level”, *Statistics in focus, Population and Social Conditions*, 5/2005, Population and Living Conditions, Eurostat.
3. Crouch, C., Finegold, D., Sako, M. (1999) *Are skills the answer? The political economy of skill creation in advanced industrialized countries*, Oxford University Press
4. Chen, S. and M. Ravallion (2009), “The Impact of the Global Financial Crisis on the World’s Poorest”, World Bank Development Research Group.
5. Demekas, D., Kontolemis, Z. (1996) *Unemployment in Greece - A Survey of the Issues*, IMF Working Paper no. 91
6. European Commission (2011), “The social dimension of the Europe 2020 strategy”, a report of the Social Protection Committee, March.
7. Fallon, P.R. and R.E.B. Lucas (2002), "The Impact of Financial Crises on Labor Markets, Household Incomes and Poverty: A Review of Evidence", *World Bank Research Observer*, Oxford University Press, vol. 17(1), 21-45.
8. Ferreira, F. H. G., Phillippe G Leite, Luiz A Pereira da Silva and Paulo Picchetti (2008), “Can the Distributional Impacts of Macroeconomic Shocks Be Predicted? A Comparison on Top-Down Macro-Micro Models with Historical Data for Brazil”, in Bourguignon F., M. Bussolo and L.P. da Silva (eds) *The Impact of Macroeconomic Policies on Poverty and Income Distribution*, 119–75, Washington DC: World Bank.
9. Friedman, J. and J. Levinsohn (2002), “The Distributional Impacts of Indonesia’s Financial Crisis on Household Welfare: A ‘Rapid Response’ Methodology”, *World Bank Econ. Rev.* 16, 397–423.
10. Krugman, P. (1994) *Past and Prospective causes of high unemployment*. Paper presented at the Jackson Hall Symposium, Wyoming, August 1994
11. Kufidou, S., Mihail, D. (1999) *Decentralization and flexibility in Greek industrial relations*, *Employee Relations*, 21,5, p.485
12. Lianos, T., Sarris, A.H. and L.T. Katseli (1996) *Illegal immigration and local labour markets: the case of Northern Greece*, *International Migration* 34. 449-484
13. OECD (2011), *Taxation and Employment*, OECD Tax Policy Studies, No. 21, OECD Publishing.
14. Tsoukalas, C. (1981) *Some aspects of ‘overeducation’*, *Journal of Hellenic Diaspora*, 8, 109-121

15. Zografakis, St. and P. Spathis (2011), "The economic crisis and labour market", Essays in Economics, Applied Studies on the Greek Economy, Centre of Planning and Economic Research, 227-259.

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

1. Γραφείο Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας – Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας (2002), Πανεπιστήμιο και Αγορά Εργασίας, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος
2. ΕΣΥΕ, (2003), Από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: στοιχεία για το 2000
3. ΕΣΥΕ, (2003), Μορφές και ώρες εργασίας: 2001
4. Ζωγραφάκης, Στ. και Θ. Μητράκος (2006), "Κοινωνικοί δείκτες και μετανάστευση στην Ελλάδα", Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Τεύχος 1, Ιανουάριος-Μάρτιος, 124-51, Αθήνα.
5. Ζωγραφάκης, Στ. και Π. Σπαθής (2010), "Οικονομική κρίση και αγορά εργασίας: Το τέλος των δημοσιονομικών αποκλίσεων και επιπτώσεις", στο βιβλίο «Η Ελληνική αγορά εργασίας: Χαρακτηριστικά, εξελίξεις και προκλήσεις», Τράπεζα Ελλάδος, 13-43.
6. ΙΝΕ - ΓΣΕΕ (2001) Οι θέσεις της ΙΝΕ- ΓΣΕΕ για την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση
7. ΙΝΕ - ΓΣΕΕ (2003) Μεταναστευτικές Τάσεις και Ευρωπαϊκή Μεταναστευτική Πολιτική, μελέτες νο. 50
8. ΙΝΕ – ΓΣΕΕ (2001) Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση, Ετήσια Έκθεση 2003, Αθήνα
9. ΙΟΒΕ (2007), *Η Απασχολησιμότητα των Αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα*, Αθήνα: ΙΟΒΕ.
10. ΙΣΤΑΜΕ (2006), *Απασχόληση: κίνδυνοι, προκλήσεις και προοπτικές*, Επιτροπή ΙΣΤΑΜΕ για την Απασχόληση, Αθήνα.
11. Κασσίμης, Χ., Νιτσιάκος, Β., Ζακοπούλου, Ε., Παπαδόπουλος, Α.Γ., (2002) Οι επιπτώσεις της Εγκατάστασης και Απασχόλησης του Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Ελληνική Ύπαιθρο, Πανεπιστήμιο Πατρών-Πανεπιστήμιο-Ιωαννίνων, Υπουργείο Γεωργίας
12. Κατσανέβας, Θ. και Η. Λιβανός (2005), "Η πορεία και τα αίτια της ανεργίας στην Ελλάδα", *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, 40, 4-12.
13. Κατσανέβας, Θ. (1986) Απασχόληση και ανεργία στην Ελλάδα, ΟΑΕΔ, Αθήνα, 1986
14. Κατσανέβας, Θ. (2002) Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος, Πατάκης, Αθήνα
15. ΚΕΠΕ (2003) Εκπαίδευση και αγορά εργασίας, Μελέτη, Νο. 50
16. ΚΕΠΕ (2003B) Εκπαίδευση και απασχόληση, Οικονομικές εξελίξεις, 3

17. Νικολίτσα, Δ. (2007), "Η Συμμετοχή των Νέων στην Ελληνική Αγορά Εργασίας: Εξελίξεις και Προσκόμματα", Τράπεζα της Ελλάδος, *Οικονομικό Δελτίο*, Τεύχος 29.
18. Παπαπέτρου Ε. (2003) Μισθολογικές διαφορές μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα, *Οικονομικό Δελτίο*, τεύχος 21
19. Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε. (2003), *Επετηρίδα Απασχόλησης*, Αθήνα
20. Σαμπεθαί Ι. (2000) Η ελληνική αγορά εργασίας: χαρακτηριστικά, προβλήματα και πολιτικές (με έμφαση στην ευελιξία της αγοράς εργασίας και στην καταπολέμηση της ανεργίας σε συνθήκες μη πληθωριστικής ανάπτυξης), *Οικονομικό Δελτίο*, τεύχος 16
21. Ψαχαρόπουλος, Γ. (2003) *Ελληνική παιδεία: μια σύγχρονη τραγωδία*, Αθήνα: Σιδέρης